

فهرست

أَلَدْرُسُ الْأَوَّلُ

ذَلِكَ هُوَ اللَّهُ ٩

أَلَدْرُسُ الثَّانِي

الْمَوَاعِظُ الْعَدِيدَةُ ٣٩

أَلَدْرُسُ الثَّالِثُ

مَطَرُ السَّمَكَ ٤٣

أَلَدْرُسُ الرَّابِعُ

التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ ٩١

أَلَدْرُسُ الْخَامِسُ

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ ١٢٠

أَلَدْرُسُ السَّادِسُ

ذَوَالْقَرْنَيْنِ ١٤٤

أَلَدْرُسُ السَّابِعُ

يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ ١٦٨

أَلَدْرُسُ الثَّامِنُ

صِنَاعَةُ التَّلْمِيعِ فِي الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ ١٩١

فهرست

سال
یازدهم

أَلَدْرُسُ الْأَوَّلُ

٢١٤ ..... مِنْ آيَاتِ الْأَخْلَاقِ

أَلَدْرُسُ الثَّانِي

٢٣٨ ..... فِي مَحْضَرِ الْمُعَلِّمِ

أَلَدْرُسُ الثَّالِثُ

٢٤٣ ..... عَجَائِبُ الْأَشْجَارِ

أَلَدْرُسُ الرَّابِعُ

٢٨٤ ..... آدَابُ الْكَلَامِ

أَلَدْرُسُ الْخَامِسُ

٣٠٩ ..... الْكِذْبُ مِفْتَاحٌ لِكُلِّ شَرٍّ

أَلَدْرُسُ السَّادِسُ

٣٣١ ..... أَنَّهُ مَارِي شِيمِل

أَلَدْرُسُ السَّابِعُ

٣٥٥ ..... تَأْتِيرُ اللَّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ عَلَى اللَّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

سال
دهم

﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ﴾

بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه [خداوند] آفرینش را آغاز نمود؟

آموزش قواعد ۱۲۱

تست‌های قواعد ۱۲۳

فن ترجمه ۱۲۶

تست‌های ترجمه ۱۳۰

پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای ۱۳۴

آزمون درس پنجم ۱۳۹

بخش اول

بخش دوم

انواع جمله

۱ جمله اسمیه: جمله‌ای است که با اسم شروع می‌شود.

اجزای اصلی (الگوی) جمله اسمیه: مبتدا + خبر؛ مثال: أَحْمَدُ تَلْمِیذٌ (احمد، دانش‌آموز است.) / مَرِیمٌ تَلَعَبٌ (مریم، بازی می‌کند).

مبتدا خبر / مبتدا خبر

◆ **مبتدا:** به اسمی می‌گویند که در ابتدای جمله اسمیه می‌آید و درباره آن خبری گفته می‌شود. مبتدا معادل نهاد در زبان فارسی است.

◆ **خبر:** به کلمه یا کلماتی می‌گویند که پس از مبتدا می‌آیند و معنای آن را کامل می‌کنند. خبر در واقع درباره مبتدا توضیح و خبری را ارائه می‌دهد یا امری را به آن نسبت می‌دهد. خبر معادل گزاره در زبان فارسی است.

مثال‌های بیشتر: الْمُؤْمِنُونَ صَادِقُونَ (مؤمنان، راستگو هستند.) / الْمَطَرُ یَنْزِلُ عَلَی الْأَرْضِ (باران، بر زمین می‌بارد).

مبتدا خبر / مبتدا خبر

◆ **نکته:** بهترین راه تشخیص خبر، پی بردن به مفهوم عبارت و توجه به ترجمه و معنای جمله است. از آن‌جا که می‌دانیم مبتدا و خبر اجزای اصلی جمله هستند، بنابراین برای تشخیص خبر بهتر است توجه کنیم که کدام کلمه یا عبارت بعد از مبتدا، رکن اصلی کلام است و با مبتدا جمله را کامل می‌کند.

مثال: زَيْنَبٌ، بِنْتُ عَلِيٍّ (ع). (زینب، دختر علی (ع) است.)

در جمله بالا با توجه به ترجمه عبارت می‌فهمیم که «بِنْتُ» بعد از «زَيْنَبٌ» از اجزای اصلی جمله و در نقش خبر است.

مثال: زَيْنَبٌ بِنْتُ عَلِيٍّ (ع)، مُبَلَّغَةٌ رِسَالَةَ كَرَبَلَاءَ. (زینب دختر علی (ع)، ابلاغ‌کننده رسالت کربلاست.)

آیا به نظر شما در جمله بالا نیز «بِنْتُ» خبر است؟

در این جمله گوینده دیگر نمی‌خواهد بگوید که «زینب، دختر [علی (ع)] است.»؛ بلکه می‌خواهد بگوید که «زینب، ابلاغ‌کننده است.»؛ پس مقصود اصلی متکلم و جزء اصلی جمله بعد از «زَيْنَبٌ»، کلمه «مُبلَّغَةٌ» است که با مبتدا معنای جمله را کامل می‌کند و در نقش خبر قرار دارد.

بنابراین ملاحظه می‌کنید که توجه به مفهوم جمله و ترجمه عبارت، برای تشخیص خبر بهترین راهنماست.

◆ **نکته:** بعد از اسم اشاره

اما اگر اسم بدون «ال» بیاید: خبر است؛ مثال: هذا تَلْمِیذٌ (این، دانش‌آموز است.)

خبر

نمونه سؤال

عَبِّئِ الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرَ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

(۱) الْقِيَمَةُ الْغَدَائِيَّةُ لِهِذِهِ الثَّمَرَةِ كَثِيرَةٌ.

(۳) التَّلْمِيذُ الْإِثَالِيُّ يَكْتُبُ وَاجِبَاتِهِ.

✓ (۱) القيمة: مبتدا / كَثِيرَةٌ: خبر ترجمه: ارزش غذایی این میوه، زیاد است.

(۲) هذا: مبتدا / نَافِعٌ: خبر ترجمه: این خرما، برای بعضی از بیماری‌های بدن مفید است.

(۳) التَّلْمِيذُ: مبتدا / يَكْتُبُ: خبر ترجمه: دانش‌آموز نمونه، تکالیفش را می‌نویسد.

۲ جمله فعلیه: جمله‌ای است که با فعل شروع می‌شود.

اجزای اصلی (الگوی) جمله فعلیه: فعل + فاعل + [گاهی] مفعول

مثال: وَجَدَ صَدِيقُكَ السَّعَادَةَ فِي مُسَاعَدَةِ النَّاسِ. (دوست تو خوشبختی را در کمک کردن به مردم یافت.)

فعل مفعول / فعل فاعل

تَلَعَبَ مَرِيْمٌ. (مریم بازی می‌کند).
فعل فاعل

◆ **فعل:** کلمه‌ای است که بر انجام کاری یا داشتن حالتی در گذشته، حال یا آینده دلالت دارد.

◆ **فاعل:** اسمی است که بعد از فعل قرار می‌گیرد و فعل به آن نسبت داده می‌شود؛ به عبارت دیگر، فاعل انجام‌دهنده کار یا دارنده حالت است.

مثال: أَلَا يَسْمَعُ الْحَكَامُ نِدَاءَ الْمَظْلُومِينَ؟ (آیا حاکمان صدای ستم‌دیدگان را نمی‌شنوند؟)
فعل فاعل مفعول

◆ **نکته:** در زبان عربی، اگر مانند زبان فارسی فاعل قبل از فعل بیاید، دیگر به آن فاعل نمی‌گویند. مثلاً در جمله «حَمِيدَةٌ ذَهَبَتْ إِلَى الْبَيْتِ»: حمیده به خانه رفت. نمی‌توانیم بگوییم «حَمِيدَةٌ» فاعل است. (می‌دانیم که این جمله چون اسمیه است، «حَمِيدَةٌ» نقش مبتدا را دارد).

◆ **نکته:** فعل از نظر جنس (مذکر یا مؤنث بودن) باید با فاعل هماهنگی داشته باشد.

مثال: | مَذْكَرٌ: يَدْخُلُ الْمُؤْمِنُ الْجَنَّةَ: مرد مؤمن وارد بهشت می‌شود.
مؤنث: تَدْخُلُ الْمُؤْمِنَةُ الْجَنَّةَ: زن مؤمن وارد بهشت می‌شود.

◆ **نکته:** مطمئن‌ترین راه برای یافتن فاعل در جمله، توجه به ترجمه عبارت و درک مفهوم جمله است.

◆ **نکته:** سؤال کردن با «چه چیزی؟» یا «چه کسی؟» هم می‌تواند ما را در پیدا کردن فاعل کمک کند.

مثال: ﴿لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾: آن‌ها باغ‌هایی دارند که از زیر [درختان] آن‌ها، جوی‌ها روان است.

«تَجْرِي» یعنی «جاری می‌شود / روان است»؛ حال می‌پرسیم: چه چیزی جاری می‌شود؟ جواب: رودها؛ پس «الأنهار» فاعل «تَجْرِي» است.

◆ **مفعول:** اسمی است که فعل بر آن واقع می‌شود و معمولاً در جواب «چه چیزی را؟» یا «چه کسی را؟» می‌آید.

◆ **توجه:** اگر در این کتاب یا هر جای دیگری با کلمه «مَفْعُولٌ بِهِ» مواجه شدید، بدانید که همان «مفعول» است: (مَفْعُولٌ بِهِ = مفعول)

◆ **دقت کنید:** مفعول به غالباً بعد از فاعل می‌آید.

◆ **نکته:** هرگاه مفعول از نوع ضمیر متصل باشد، مفعول قبل از فاعل می‌آید.

مثال: يُجِئُنِي الْمَعْلَمُ. (معلم مرا دوست دارد).
مفعول فاعل

شَاهِدَكَ الْأَسْتَاذُ فِي الْمَلْعَبِ. (استاد، تو را در ورزشگاه دید).
مفعول فاعل

◆ **نکته:** گاهی مبتدا و خبر و نیز فاعل و مفعول، صفت یا مضاف‌الیه می‌گیرند و خودشان موصوف و مضاف می‌شوند.

مثال: صُدُورُ الْأَحْرَارِ قُبُورُ الْأَشْرَارِ. (سینه‌های انسان‌های آزاده، آرامگاه اسرار است).
مبتدا مضاف‌الیه خبر مضاف‌الیه

يَزْرَعُ الْفَلَّاحُ الْمَجْدُ أَشْجَارَ التَّفَاحِ. (کشاورز کوشا درختان سیب می‌کارد).
فعل فاعل صفت مفعول مضاف‌الیه

نمونه تست

عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمَعْيَنَةِ:

«الْبِلَادُ الْإِسْلَامِيَّةُ مَجْمُوعَةٌ مِنَ الشُّعُوبِ الْكَثِيرَةِ وَ تَعِيشُ الْأُمَّةُ الْإِسْلَامِيَّةُ فِي مَسَاحَةٍ وَاسِعَةٍ مِنَ الْأَرْضِ.»

- (۱) مفعول - مبتدا
(۲) خبر - خبر
(۳) خبر - فاعل
(۴) فاعل - مفعول

✓ گزینه (۳)

«مجموعه» کلمه‌ای است که با مبتدا (البلاد) مفهوم جمله را کامل می‌کند. «الأمّة» نیز فاعل است، زیرا فعل «تَعِيشُ» به آن نسبت داده شده است.

تست‌های قواعد

١- «ما قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ.»؛ عَيِّنِ الْفَاعِلَ:

(١) العباد (٢) الله (٣) شيئاً (٤) أفضل

٢- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾؛ عَيِّنِ الْمَفْعُولَ:

(١) الله (٢) سَكِينَةً (٣) رَسُولٍ (٤) الْمُؤْمِنِينَ

٣- «تُحَوَّلُ الْأَشْمَاكُ الْمُضِيئَةُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيءٍ.»؛ عَيِّنِ الْفَاعِلَ وَ الْمَفْعُولَ:

(١) الْأَشْمَاكُ - ظِلَامٌ (٢) الْمُضِيئَةُ - ظِلَامٌ (٣) الْمُضِيئَةُ - مُضِيءٌ (٤) الْأَشْمَاكُ - مُضِيءٌ

٤- عَيِّنِ الصَّحِيحَ عَنِ الْمَفْعُولِ فِي الْإِعْرَافِ التَّالِيَةِ: «غَالِباً يَلْعَقُ الْقِطَّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِيَهُ.»

(١) مؤنث و مضاف (٢) مذکر و موصوف (٣) مذکر و مضاف (٤) مؤنث و موصوف

٥- عَيِّنِ الْفَاعِلَ مُضَافاً:

(١) ﴿لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا وُسْعَهَا﴾ (٢) شاهدٌ و لَدُّ صَغِيرٌ سَقُوطَ الْأَشْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ فِي الْهُنْدُورَاسِ.

(٣) شَجَّحَ التَّلَامِيذُ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فِي نَهَائَةِ الْمُسَابَقَةِ بِسَبَبِ نَجَاحِهِ. (٤) يُدْرَسُ فِي الْجَامِعَةِ أَسَاتِدَتُنَا الْأَعْرَاءُ حُبّاً لِتَرْبِيَةِ الْأَجْيَالِ.

٦- عَيِّنِ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَفْعُولُ:

(١) شاهدتُها وَ هِيَ تَخْرُجُ إِلَى السُّوقِ بِسُرْعَةٍ. (٢) لِسَانُ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغَدَدٍ تُفَرِّزُ سَائِلاً مُطَهِّراً.

(٣) فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ يَتَأَثَّرُ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ. (٤) ﴿وَ جَاءَ إِخْوَةَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ﴾

٧- عَيِّنِ الْمَفْعُولَ مَوْصُوفاً:

(١) فِي إِحْدَى الْأَيَّامِ الْمَاطِرَةِ شَاهَدْنَا ظَاهِرَةً عَجِيبَةً فِي سَمَاءِ مَدِينَتِنَا. (٢) ﴿وَ لَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيماً﴾

(٣) إِنَّ عَالَمَ الْحَيَوَانَاتِ مَمْلُوءٌ بِعَجَائِبٍ مَا اكْتَشَفَهَا الْبَشَرُ حَتَّى الْآنَ. (٤) ذَاتَ يَوْمٍ كُنَّا قَدْ ذَهَبْنَا إِلَى مَنْطِقَةٍ رَائِعَةٍ فَالْتَقَطْتُ عِدَّةَ صُورٍ.

٨- عَيِّنِ الْمَفْعُولَ بِهِ صَمِيحاً:

(١) يُحِبُّ هَذَا التَّلْمِيذُ اللَّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لِأَنَّهَا لُغَةٌ دِينِهِ وَ ثِقَافَتِهِ. (٢) شَاهَدْنَا مَعَلِّمَ اللَّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ عِنْدَمَا كُنَّا نَلْعَبُ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ.

(٣) شَاهَدْنَا أَسْتَاذَ اللَّغَةِ الْفَارْسِيَّةِ عِنْدَمَا كَانَ يَذْهَبُ إِلَى مَمَرٍ مُجَاوِرٍ. (٤) أُحِبُّ اللَّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لِأَنَّهَا لُغَةٌ عَالَمِيَّةٌ وَ أَيْضاً لُغَةٌ دِينِنَا.

٩- عَيِّنِ الْمَفْعُولَ لَيْسَ مَقْدِماً عَلَى الْفَاعِلِ:

(١) أحياناً يَلَاحِظُ الْإِنْسَانُ ثَمَرَةَ أَعْمَالِهِ بَعْدَ سَنَوَاتٍ كَثِيرَةٍ. (٢) حَتَّى الْآنَ هَلْ دَلَّتْكَ الْحَيَوَانَاتُ عَلَى طَرِيقِ حَلِّ لِبَعْضِ الْمَشَاكِلِ؟

(٣) يَدْرُسُنَا مَعَلِّمُنَا الْكَرِيمُ الْأَخْلَاقَ إِضَافَةً إِلَى الدَّرُوسِ الْمَدْرَسِيَّةِ. (٤) يَنْفَعُكَ الْمُؤْمِنُ عِنْدَ الْمَجَالَسَةِ وَ الْمَشَارَكَةِ فَهُوَ كَالْعَطَارِ.

١٠- عَيِّنِ عِبْرَةً لَيْسَ فِيهَا فَاعِلٌ:

(١) ﴿وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَّلَ﴾ (٢) لَا تَجْتَمِعُ خَصْلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَ الْكِبْدُ.

(٣) إِنَّ عِدَّةَ الْمَشَارِكِينَ فِي الْمُسَابَقَاتِ الْعِلْمِيَّةِ تَسَعَةٌ. (٤) وَصَفَ الطَّبِيبُ لِذَلِكَ الْمَرِيضِ أَدْوِيَةً مِنْهَا شَرَابٌ وَ حُبُوبٌ مَهْدَنَةٌ.

١١- عَيِّنِ عِبْرَةً فِيهَا الْفَاعِلُ وَ الْمَفْعُولُ مَعاً:

(١) يَحْتَفِلُ النَّاسُ فِي الْهُنْدُورَاسِ بِهَذَا الْيَوْمِ سَنَوِيّاً. (٢) مَا وَجَدَ أَهْلِي الْهُنْدُورَاسِ لِظَاهِرَةِ سَقُوطِ الْأَشْمَاكِ جَوَاباً مُعَيَّناً.

(٣) يُؤَكِّدُ الْقُرَّانُ عَلَى حُرِّيَّةِ الْعَقِيدَةِ وَ حِفْظِ الْإِتِّحَادِ فِي الْعَالَمِ الْإِسْلَامِيِّ. (٤) إِنَّ الْمُواطِنِينَ جَمَاعَةً مِنَ النَّاسِ يَعْيشُونَ فِي بِلَادٍ وَاحِدَةٍ.

١٢- عَيِّنِ عِبْرَةً فِيهَا مَفْعُولَانِ ائْتِنَانِ:

(١) إِنَّ الْمَدْرَسَةَ لَامَتْ نَفْسَهَا وَ غَيَّرَتْ طَرِيقَةَ تَدْرِيسِهَا. (٢) أَعْلَمَ النَّاسُ مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ.

(٣) إِخْتَرَعَ إِدِيسُونُ بِالْمُحَاوَلَةِ الْكَثِيرَةِ أَكْثَرَ مِنْ أَلْفِ إِخْتِرَاعٍ مُهِمٍّ. (٤) لَيْتَكَ تَقْبَلُ كَلَامَ وَالِدِكَ وَ تَعْمَلُ بِهِ.

١٣- عَيِّنِ الْفَاعِلَ جَمْعاً مُكَسَّراً:

(١) ظَلَمَ يَوْسُفُ إِخْوَتَهُ وَ تَرَكُوهُ فِي أَعْمَاقِ الْبَيْرِ. (٢) هُنَاكَ فِي مَدِينَتِنَا فَلَاحٌ مُجِدٌّ يَزْرَعُ أَشْجَاراً مُثْمِرَةً.

(٣) عَلَى الْأُمَمَاتِ أَنْ يُؤَدِّبْنَ الْأَوْلَادَ تَأْدِيباً صَاحِحاً. (٤) تَسْتَطِيعُ الْجِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ.

١٤- عَيَّنَ الْخَطَأَ عَنِ الْفَاعِلِ (حَسَبَ الْقَوَاعِدِ وَالْمَعْنَى):

- (١) تُخْرِجُ الْمُؤْمِنَاتِ اللَّهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ.
(٢) يَذْهَبُ الطُّلَّابُ إِلَى الْجَامِعَاتِ لِاِكْتِسَابِ الْعِلْمِ وَالتَّزْيِينِ بِالْأَخْلَاقِ الْحَسَنَةِ.
(٣) نَدِمَ أَخِي الصَّغِيرُ مِنْ عَمَلِهِ السَّيِّئِ وَأَنَا عَفْوَتُهُ.
(٤) اسْتَحْدَمَتِ الصَّبِيَّةُ نُقُوداً وَرَقِيَّةً لِأَوَّلِ مَرَّةٍ فِي الْعَالَمِ.

١٥- عَيَّنَ الصَّحِيحَ فِي تَعْيِينِ الْفَاعِلِ:

- (١) النَّجَّازُ مَاصِنَعٌ جِدَاراً بَلْ صَنَعَ جِسْراً عَلَى النَّهْرِ. ← النَّجَّازُ
(٢) وَقَعَتْ هَذِهِ الْحِكَايَةُ قَبْلَ أَرْبَعِينَ سَنَةً فِي بِلَادِ. ← الْحِكَايَةُ
(٣) يُشَاهِدُ النَّاسُ فِي حَدِيثَةِ الْحَيَوَانَاتِ أَنْوَاعاً مُخْتَلِفَةً مِنْهَا. ← النَّاسُ
(٤) اِبْتَدَأَ الْعَامَ الدَّرَاسِيَّ الْجَدِيدَ فَيَذْهَبُ التَّلَامِيذُ إِلَى الْمَدَارِسِ. ← الْعَامَ الدَّرَاسِيَّ

١٦- عَيَّنَ الْخَطَأَ عَنِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطُ:

- (١) هَلْ كَانَتْ الْهَدَايَا بِمُنَاسَبَةِ حَفَلَةِ مِيلَادِ الْمُدْرَسَةِ؟ مضاف إليه
(٢) ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَثْمَالِهَا﴾ : مضاف إليه
(٣) يُسَافِرُ صَدِيقِي إِلَى فَرِيَّةٍ لِأَنَّهُ بِحَاجَةٍ إِلَى الْهُدُوءِ. : فاعل
(٤) تَقَدَّرَ النَّمْلَةُ عَلَى حَمَلِ شَيْءٍ يَفُوقُ وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً. : مفعول

١٧- عَيَّنَ الْمُثَنَّى فاعلاً:

- (١) الدَّهْرُ يَوْمَانِ: يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ.
(٢) فِي إِحْدَى الْآيَامِ وَقَعَ عُدُوَانٌ بَيْنَ الْأَخْوَيْنِ.
(٣) لَا يَرِيدُ بِكُمْ الشَّيْطَانُ خَيْرًا فَهُوَ عَدُوُّكُمْ الْمُبِينُ.
(٤) يَدُورُ قَمْرَانِ إِثْنَانِ حَوْلَ كَوْكَبِ الْمِرْيَخِ.

١٨- عَيَّنَ ضَمِيرَ «نَا» مفعولاً:

- (١) ﴿إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا﴾
(٢) إِنِّي أَعْرِفُهُ جَدِّدًا فَإِنَّهُ كَانَ يُسَاعِدُنَا فِي بَعْضِ دُرُوسِنَا.
(٣) خَبِرَ نَجَاحَ فَرِيقِنَا أَنَازَ اِبْتِهَاءِ زُمْلَانِنَا.
(٤) عِنْدَنَا مَوْسُوعَةٌ كَبِيرَةٌ تَوْجَدُ فِيهَا مَوْضُوعَاتٌ رَائِعَةٌ.

١٩- عَيَّنَ الْمَفْعُولَ بِهِ موصوفاً:

- (١) أَجَابَ الْمُعَلِّمُ عَنْ أَسْئَلَةِ التَّلَامِيذِ أَمْسَ.
(٢) سَيَأْتِي الْمُعَلِّمُ قَرِيبًا فَلَا تَذْهَبُوا إِلَى سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ.
(٣) عَصَفَتْ رِيَاحٌ شَدِيدَةٌ فَاصَابَتْ سَفِينَتَهُمْ صَخْرَةً.
(٤) صَنَعَ النَّجَّازُ جِدَاراً حَسْبِيًّا بَيْنَ الصَّدِيقَيْنِ.

٢٠- عَيَّنَ الْمَفْعُولَ «جَمْعاً مُكْسِراً»:

- (١) أَرَادَ مُسَافِرٌ تَسْلِيمَ نُقُودِهِ إِلَى شَخْصٍ أَمِينٍ.
(٢) مَا اسْتَرْجَعْنَا أَمَانَةَ ذَلِكَ الرَّجُلِ بِسَهُولَةٍ.
(٣) أَرِيدُ مِنْكَ أَنْ تَجْعَلَ نُقُودَكَ فِي الصَّنَدُوقِ عِنْدَ السَّفَرِ.
(٤) ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي﴾

٢١- عَيَّنَ الْخَطَأَ عَنِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (١) الشَّبَابُ هُمُ الَّذِينَ وَصَلُوا إِلَى سِنِّ الْبُلُوغِ. : جمع مكسر - مضاف إليه
(٢) مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفَرُّقِ فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ. : مفرد - مفعول
(٣) تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَ تَعَلَّمُوا لَهُ السَّكِينَةَ وَ الْوَقَارَ! : مؤنث - مفعول
(٤) لَا تَتَحَرَّكَ عَيْنُ الْيَوْمَةِ فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ. : مؤنث - فاعل

٢٢- عَيَّنَ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَفْعُولُ بِهِ:

- (١) ﴿يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ﴾
(٢) اِلْتَقَطْنَا صُورًا كَثِيرَةً رَائِعَةً فِي السَّفَرَةِ الْعِلْمِيَّةِ.
(٣) ﴿وَلَا يَطْلُمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾
(٤) تَعَاشَرُوا كَالْإِخْوَانِ وَ تَعَامَلُوا كَالْأَجَانِبِ.

٢٣- عَيَّنَ الْخَطَأَ عَنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ:

- (١) عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشًا سَلِيمِيًّا. : مفعول
(٢) ﴿كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ : خبر
(٣) حَمِيدٌ وَ صَدِيقُهُ صَادِقَانِ فِي كَلَامِهِمَا. : خبر
(٤) طَلَبْتُ الْأُمَّ مِنْ وَلَدِهَا حَمْلًا حَقِيقَةً مَمْلُوءَةً مِنَ الذَّهَبِ. : مفعول

٢٤- عَيَّنَ الصَّحِيحَ عَنِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (١) ﴿مَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ﴾ : مفرد - مفعول
(٢) عَلَيْنَا أَلَّا نُضِيعَ أَوْقَاتِنَا فِي أَيَّامِ الْعَطَلَةِ! : جمع سالم للمؤنث - مفعول
(٣) الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَلَا يَجُوزُ الْجِلَافُ بَيْنَهُمْ. : مؤنث - خبر
(٤) نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَى الْوَالِدِيَّةِ حَبًّا لَهَا عِبَادَةٌ. : مؤنث - خبر

٢٥- عَيَّنَ الْخَبَرَ فِي الْإِبْرَارِ النَّالِيَةِ: «قُلُوبُ الْأَحْرَارِ ثَابِتَةٌ عَلَى حِفْظِ عَهُودِهِمْ.»

- (١) الْأَحْرَارُ (٢) ثَابِتَةٌ (٣) عَلَى حِفْظِ (٤) عَهُودِ

٢٦- عَيَّنَ الْخَطَأَ فِي تَعْيِينِ الْخَبَرِ:

- (١) الطَّاقَةُ الْكَهْرِبَائِيَّةُ فِي عَصْرِنَا سَبَبٌ رَئِيسِيٌّ لِتَقْدِيمِ الصَّنَاعَاتِ الْجَدِيدَةِ. : سَبَبٌ
(٢) الصَّاعِقَةُ كَهْرِبَاءٌ تَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَعَ الرِّعْدِ. : كَهْرِبَاءٌ
(٣) مَسْجِدُ الْإِمَامِ أَثَرٌ قَدِيمٌ فِي مَحَافِظَةِ اَصْفَهَانَ. : أَثَرٌ
(٤) الْفَلَّاحُ مَنْ يَعْمَلُ فِي الْمَرْزَعَةِ. : يَعْمَلُ

٢٧- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبِ القَوَاعِدِ:

- (١) اِلْتَأَمَتْ جُرُوحُ الجُنْدِيِّ بَعْدَ اَنْ اِسْتَفَادَتْ مِنَ الأعْشَابِ الطَّبِيَّةِ.
(٢) يَبْدَأُ والِدِي يَوْمَهَا بِقِرَاءَةِ الصَّحِيفَةِ دَائِمًا.
(٣) رَبَّنَا لِاتَجْعَلْنَا مَعَ القَوْمِ الطَّالِمِينَ.
(٤) الكَلْبُ حَيَوَانٌ تَحْرُسُ اَمْوَالَ النَّاسِ.

٢٨- عَيْنِ عِبَارَةٍ يُوَجِّدُ فِيهَا الفَاعِلُ وَ المَبْتَدَأُ مَعًا:

- (١) جَمَالَ العِلْمُ نُشْرُهُ وَ ثَمَرَتُهُ العَمَلُ بِهِ.
(٢) اِفْتَرَبَتْ سَيَّارَةٌ مِنْهُ وَ صَدَمَتْهُ.
(٣) السَّفِينَةُ الحَرَبِيَّةُ اِفْتَرَبَتْ مِنْهُمْ وَ نَزَلَ مِنْهَا جُنُودٌ.
(٤) العِلْمُ اَصْلُ كُلِّ خَيْرٍ وَ الجَهْلُ اَصْلُ كُلِّ شَرٍّ.

٢٩- عَيْنِ العَدَدِ حَبْرًا:

- (١) المِهَارَاتُ اللُّغَوِيَّةُ الرَّئِيسِيَّةُ اَرْبَعَةٌ فَاهْمُهَا هِيَ القِرَاءَةُ.
(٢) تِسْعَةٌ عَشْرَ طَالِبًا يَذْهَبُونَ اِلَى المُسَابَقَاتِ الرِّيَاضِيَّةِ.
(٣) هَذَا اِلِخْتِرَاعٌ نَتِيجَةُ جُهُودِ خَمْسَةِ باحِثِينَ.
(٤) ﴿اِنِّي رَاَيْتُ اَحَدَ عَشْرَ كَوْكَبًا وَ الشَّمْسَ وَ القَمَرَ﴾

٣٠- عَيْنِ مَا فِيهِ خَبْرَانِ اِثْنَانِ:

- (١) اَنْتَ حَفِظْتَ سُورَةَ النَّصْرِ وَ اِنَّا نَحْفَظُ سُورَةَ القَدْرِ.
(٢) اَنَا دَخَلْتُ الصَّفَّ الثَّانِي وَ اَنْتَ تَدْخُلُ الصَّفَّ الأوَّلَ.
(٣) الكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَ كَثِيرُهُ قَاتِلٌ.
(٤) اَكْثَرُ خَطَايَا ابْنِ اَدَمَ فِي لِسَانِهِ.

٣١- عَيْنِ المَبْتَدَأِ مَوْصُوفًا:

- (١) تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً.
(٢) الفُسْتَانُ مِنَ المَلَابِسِ النَّسَائِيَّةِ ذَاتِ الالْوَانِ المُخْتَلِفَةِ.
(٣) اَيَّامُ الاسبوعِ سَبْعَةٌ وَ اَيَّامُ الشَّهْرِ ثَلَاثُونَ.
(٤) المِرَافِقُ العَامَّةُ هِيَ الامَاكُنُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدَّوْلَةُ.

٣٢- كَمْ عَدَدِ الجَمَلِ فِي العِبَارَةِ التَّالِيَةِ: ﴿قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى﴾

- (١) اِثْنَانِ (٢) ثَلَاثِ (٣) اَرْبَعِ (٤) خَمْسِ

٣٣- عَيْنِ المَبْتَدَأِ مُنْتَهَى:

- (١) اِثْنَانِ فِي سِتَّةِ عَشْرَ اِسْمًا اِثْنَيْنِ وَ ثَلَاثِينَ.
(٢) الجِيرَانُ اُخْبَرُونَا بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ.
(٣) سَلْمَانُ كَانَ مِنَ اَصْحَابِ النَّبِيِّ (ص) وَ هُوَ اِيرَانِيٌّ.
(٤) مِهْرَجَانُ الازْهَارِ يَنْعَقِدُ فِي بَعْضِ الدُّوَلِ خَاصَّةً فِي اُورُوبَا.

٣٤- عَيْنِ الخَطَا حَسَبِ القَوَاعِدِ:

- (١) يَذْهَبُ فَرِيْقٌ مِنَ العُلَمَاءِ اِلَى سَفَرَةٍ عِلْمِيَّةٍ فِي مَحَافِظَةِ اُردُبَيْلِ.
(٢) رِسَالَةُ اِلِسْلَامِ قَائِمَةٌ عَلٰى اَسَاسِ المَنْطِقِ وَ اجْتِنَابِ اِلِسَاءَةِ.
(٣) المِشْمِشُ فَاكِهَةٌ تَأْكُلُهَا النَّاسُ مُحَفَّفَةً اَيْضًا.
(٤) جَاءَ اُخِي المِضْيَافُ بِالطَّعَامِ لِصُيُوفِنَا اَلْعِزَّاءِ.

٣٥- عَيْنِ مَا لَيْسَ جَمَلَةً اِسْمِيَّةً:

- (١) ﴿مَنْ جَاءَ بِالحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَالِهَا﴾
(٢) نَزُولُ المَطَرِ وَ التَّلَجُ مِنَ السَّمَاءِ اَمْرٌ طَبِيعِيٌّ.
(٣) اَنْزَلَ العَامِلُ البِضَائِعَ فَفَرَعَتْ السَّيَّارَةُ.
(٤) الَّذِي لَا يَسْمَعُ جَيِّدًا فَهُوَ ثَقِيلُ السَّمْعِ.

٣٦- عَيْنِ مَا فِيهِ المَفْعُولُ بِهِ:

- (١) يَا بِنْتِي، اَنْتِ عَيَّرْتِ حَيَاتِي، فَاشْكُرِي كَثِيرًا.
(٢) العُلَمَاءُ مَا يَتَسَوَّوْنَ مِنَ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ العَجِيبَةِ.
(٣) هَذِهِ الوردُ اِنْفَتَحَتْ بِسَبَبِ قُدُومِ الرِّبْعِ.
(٤) الشَّجَرَةُ تَنْمُو مِنَ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ.

٣٧- عَيْنِ الخَطَا عَنِ العِبَارَةِ التَّالِيَةِ: «اَنْزَلْتَ اِنْتِبَاهَنَا مُحَاوَلَةً تِلْكَ التَّلْمِيذَةِ المِثَالِيَّةِ».

- (١) اَنْزَلْتَ: فَعَلَ وَ فاعِلُهُ «اِنْتِبَاهُ»
(٢) التَّلْمِيذَةُ: صَفَتْ لِـ «التَّلْمِيذَةِ»
(٣) المِثَالِيَّةُ: صَفَتْ لِـ «التَّلْمِيذَةِ»
(٤) نَا: مِضَافٌ اِلَيْهِ

٣٨- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبِ القَوَاعِدِ:

- (١) عِنْدَمَا تَفَقَّدُ اِلِعْصَارَ سُرْعَتِهَا تَنْسَاقُطُ اَلْاَسْمَاكُ عَلٰى اَلْاَرْضِ.
(٢) تَعَوُّضُ البَوْمَةِ ثُبُوتُ عَيْنِهَا بِتَحْرِيكِ رَاسِهِ فِي كُلِّ نَاحِيَةٍ.
(٣) اِكْتَشَفَ العُلَمَاءُ اَنَّ الاَضْوَاءَ تَتَّبَعُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ البَكْتِيرِيَا.
(٤) وَقَفَ الحَافِلَةُ فِي المَحَطَّةِ حَتَّى يَذْهَبَ المَسَافِرُونَ اِلَى المَطْعَمِ.

٣٩- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِيهِ المَبْتَدَأُ وَ الفَاعِلُ وَ المَفْعُولُ بِهِ مَعًا:

- (١) الحَسَدُ يَأْكُلُ الحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الحَطَبَ.
(٢) ﴿اُخَافُ اَنْ يَأْكُلَهُ الذُّنْبُ وَ اَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ﴾
(٣) ﴿وَ يَضْرِبُ اللّٰهُ اَلْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ﴾
(٤) اَنَا قَرَأْتُ الرِّسَالَةَ الَّتِي اسْتَلَمَ رَمِيلِي عَبْرَ اَلْاِنْتَرْنِتِ.

ترجمه مضارع بعد از «أَنْ» و «حَتَّى»

هرگاه فعل مضارع بعد از حروف «أَنْ» (که) و «حَتَّى» (تا، تا این‌که) بیاید، معنای آن از «مضارع اخباری» به «مضارع التزامی» تغییر پیدا می‌کند.

مثال: يَغْفِرُ : می‌آمرزد ← أَنْ يَغْفِرَ: که بیامرزد // يَسْمَعُ: می‌شنود ← أَنْ يَسْمَعَ: که بشنود

يَذْهَبُ: می‌رود ← حَتَّى يَذْهَبَ: تا برود // يَفْهَمُ: می‌فهمد ← حَتَّى يَفْهَمَ: تا بفهمد

﴿أَلَا تَجْتَبُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ آیا دوست ندارید که خدا شما را بیامرزد؟

يَلْعَقُ الْقِطَّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِمَ: گربه زخمش را چند بار می‌لیسد تا بهبود یابد.

همان‌طور که در مثال‌های بالا می‌بینید، حروف «أَنْ» و «حَتَّى» علاوه بر تغییر در معنای مضارع، در شکل ظاهری آن نیز تغییر ایجاد می‌کنند و علامت آخر آن را از ضمه (ة) به فتحه (ة) تبدیل می‌کنند.

◆ نکته: می‌توان در فارسی حرف «أَنْ» را قبل از مضارع ترجمه نکرد.

مثال: تَسْتَطِيعُ الْجُرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ: آفتاب‌پرست می‌تواند چشم‌هایش را در جهت‌های مختلفی بچرخاند.

نمونه تست

«هَلْ يُمْكِنُ أَنْ تَفْتَحَ النَّوَافِذَ حَتَّى يَخْرُجَ هَوَاءٌ دَاخِلِ الْعُرْفَةِ؟»: عَيْنِ الصَّحِيحِ:

(۱) آیا اگر پنجره‌ها را باز کنی، هوای داخل اتاق خارج می‌شود؟ (۲) آیا امکان دارد تا پنجره‌ها را باز می‌کنی هوای داخل اتاق‌ها بیرون برود؟

(۳) آیا ممکن است پنجره را باز کنی که هوای داخل اتاق بیرون برود؟ (۴) آیا ممکن است که پنجره‌ها را باز کنی تا هوای داخل اتاق خارج شود؟

✓ گزینه (۴)؛ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) عدم ترجمه «يُمْكِنُ» / اگر ← که / عدم ترجمه «حَتَّى» / خارج می‌شود ← خارج شود

(۲) تا ← که / باز می‌کنی ← باز کنی / عدم ترجمه «حَتَّى» / اتاق‌ها ← اتاق

(۳) پنجره ← پنجره‌ها / که ← تا

◆ حل سریع: «حَتَّى» ← تا، تا این‌که [رد سایر گزینه‌ها]

ترجمه عبارات مهم درس

غَوَاصِنِیْ كِه دَر شَبِّ بِه اَعْمَاقِ اَقْيَانُوسِ رَفْتَنَد، صَدَهَا چِرَاقِ الكَتْرِیْكِ دَارِی رَنگ‌هَای مَخْتَلَفِی رَا دَبَدَنَد كِه نُورِشَانِ اَز مَاهِی‌هَای نُورَانِی فَرَسْتَاَدِه مِی‌شُود،

و تَارِیْكِ دَرِیَا رَا بِه یَك رُوز رُوشَن تَبْدِیْلِی مِی‌كُنَد كِه غَوَاصِنِیْ دَر اَن مِی‌تُوانَد دَر نُورِهَای اِیْن مَاهِی‌هَای عَكْس بَگیرند.

دانشمندان کشف کرده‌اند که این نورها از نوعی باکتری نورانی فرستاده می‌شود که زیر چشمان آن ماهی‌ها زندگی می‌کنند.

زبان گربه یک سلاح پزشکی همیشگی است، زیرا آن پر از غده‌هایی است که مایع پاک‌کننده‌ای را ترشح می‌کنند، پس گربه زخمش را چند بار می‌لیسد تا بهبود یابد.

اَلْغَوَاصِیْنَ الدِّیْنِ ذَهَبُوا اِلَیْ اَعْمَاقِ المَحِیْطِ لَیْلًا، شَاهَدُوا مِیْنَاتِ المَصَابِیحِ الكَهْرَبَائِیَّةِ ذَاتِ اَلْوَانِ مَتَعَدَّدَةٍ الَّتِی یَنْبَعِثُ صَوُّهَا مِنْ اَلْاَسْمَاكِ المُضِیئَةِ،

وَ تُحَوَّلُ ظَلَامُ البَحْرِ اِلَیْ نَهَارٍ مُضِیٍّ یَسْتَطِیْعُ فِیْهِ الغَوَاصِیْنَ التِّقَاطُ صُورِ فِی اَضْوَاءِ هَذِهِ اَلْاَسْمَاكِ.

اِکْتَشَفَ العُلَمَاءُ اَنَّ هَذِهِ اَلْاَضْوَاءَ تَنْبَعِثُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ البَکْتِریَا المُضِیئَةِ الَّتِی تَعِیْشُ تَحْتَ عَیُونِ تِلْكَ اَلْاَسْمَاكِ.

اِنَّ لِسانِ القِطِّ سِلَاحًا طَبِیِّیًّا دَائِمًا، لِاِنَّهُ مَمْلُوءٌ بِعَدَدٍ کَثِیرٍ مِّنْ غَدَدِیْنِیَّاتٍ مُطَهِّرَاتٍ، فِیَلْعَقُ القِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى یَلْتَمِمَ.

<p>برخی از پرندگان و حیوانات توسط غریزه خود گیاهان دارویی را می‌شناسند و می‌دانند چگونه گیاه مناسب را برای جلوگیری از بیماری‌های گوناگون استفاده کنند.</p>	<p>إِنَّ بَعْضَ الطَّيُورِ وَ الْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِغَيْرِزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّيِّبَةَ وَ تَعْلَمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ.</p>
<p>و این حیوانات انسان را به خواص پزشکی بسیاری از گیاهان بیابانی راهنمایی کرده‌اند.</p>	<p>وَ قَدْ دَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِّ الطَّيِّبَةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتِ الْبَرِّيَّةِ.</p>
<p>بیشتر حیوانات علاوه بر دارا بودن زبان مخصوص به خود، یک زبان مشترک دارند که می‌توانند از طریق آن [حرف] یکدیگر را بفهمند.</p>	<p>إِنَّ أَعْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى امْتِلَاقِهَا لِللِّغَةِ خَاصَّةً بِهَا، تَمْلِكُ لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَتَفَاهَمَ مَعَ بَعْضِهَا،</p>
<p>کلاغ صدایی دارد که به وسیله آن به سایر حیوانات هشدار می‌دهد تا به سرعت از منطقه خطر دور شوند.</p>	<p>فَلْيُعْرَبُ صَوْتُ يُحَذِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعاً عَنِ مَنطِقَةِ الْخَطَرِ.</p>
<p>اردک مخزن‌هایی طبیعی نزدیک دم‌هایش دارد که شامل روغن مخصوصی است که روی بدنش پخش می‌شود پس تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد.</p>	<p>لِلْبَطِّ خِرَانَاتٌ طَبِيعِيَّةٌ بِالْقُرْبِ مِنْ أَدْنَابِهَا تَحْتَوِي زَيْتاً خَاصّاً يَنْتَشِرُ عَلَى أَجْسَادِهَا فَلَا تَتَأَثَّرُ بِالْمَاءِ.</p>
<p>آفتاب پرست می‌تواند چشمانش را در جهت‌های مختلف بچرخاند بدون این‌که سرش را حرکت دهد و او می‌تواند در یک زمان به دو جهت نگاه کند.</p>	<p>تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَرَى فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.</p>
<p>چشم جغد حرکت نمی‌کند و ثابت است، ولی او این کمبود را با حرکت دادن سر خود در هر ناحیه‌ای جبران می‌کند و می‌تواند سرش را یک دور کامل بچرخاند، بدون این‌که بدنش را حرکت دهد.</p>	<p>لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ، وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ نَاحِيَةٍ وَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا دَائِرَةً كَامِلَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جِسْمَهَا.</p>
<p>حسادت خوبی‌ها را می‌خورد، همان‌طور که آتش هیزم را می‌خورد.</p>	<p>الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ.</p>
<p>خداوند برای بندگان چیزی بالاتر از عقل را تقسیم نکرده است.</p>	<p>مَا قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ.</p>
<p>خواب با علم بهتر از نماز با نادانی است.</p>	<p>نَوْمٌ عَلَى عِلْمٍ خَيْرٌ مِنْ صَلَاةٍ عَلَى جَهْلٍ.</p>
<p>آیا کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید قادر نیست مانند آن‌ها را بیافریند؟</p>	<p>﴿ أَوْ لَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ﴾</p>
<p>می‌خواهد شما را از سرزمینتان بیرون کند؛ چه دستور می‌دهید؟</p>	<p>﴿ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴾</p>
<p>پروردگارا، از این‌که از تو چیزی را بخواهم که نسبت به آن آگاهی ندارم، به تو پناه می‌برم.</p>	<p>﴿ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ ﴾</p>
<p>همانا ما امیدواریم که پروردگاران خطاهایمان را ببامرزد.</p>	<p>﴿ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا ﴾</p>
<p>برای خودم سود و زبانی ندارم، مگر آن‌چه که خداوند بخواهد.</p>	<p>﴿ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعاً وَلَا ضَرّاً إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ﴾</p>
<p>خداوند برای شما آسانی می‌خواهد.</p>	<p>﴿ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ ﴾</p>
<p>بزرگ‌ترین نادانی زیاده‌روی کردن در ستایش کردن و نکوهش کردن است.</p>	<p>أَكْبَرُ الْحُمَقِ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَ الْمَذَمِّ.</p>
<p>آیا مردم را به نیکی فرا می‌خوانید و خودتان را فراموش می‌کنید؟</p>	<p>﴿ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ ﴾</p>
<p>خداوند به هیچ‌کس جز به اندازه توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند.</p>	<p>﴿ لَا يَكْلَفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا وُسْعَهَا ﴾</p>
<p>دوست‌داشتنی‌ترین بندگان خدا نزد خداوند سودمندترین آن‌ها برای بندگانش می‌باشد.</p>	<p>أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.</p>
<p>نگاه کردن فرزند به پدر و مادرش به خاطر دوست داشتن آن‌ها عبادت است.</p>	<p>نَظَرُ الْوَالِدِ إِلَى الْوَالِدِيهِ حُبّاً لِهَمَّا عِبَادَةٌ.</p>
<p>با ادب بودن، زشتی اصل و نسب را می‌پوشاند.</p>	<p>حُسْنُ الْأَدَبِ يَسْتُرُ قِيْحَ النَّسَبِ.</p>
<p>دشمنی دانا بهتر از دوستی نادان است.</p>	<p>عِدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ.</p>

واژگان و اصطلاحات درس

دَنْبٌ: دُم «جمع: أذنان»	بَارِكْ اللّٰهَ فَيْكَ: آفرین بر تو	إِيتَعَدَ: دور شد (مضارع: يَتَبَعِدُ / مصدر: إيتعاد)
زَيْتٌ: روغن «جمع: زُيُوت»	بَزِيٌّ: خشکی، صحرایی	إِتِّجَاهٌ: جهت
سَائِلٌ: مایع - پُرسشگر	بَطَأٌ: اردک	إِحْتَوَى: دربر داشت
صَدْرٌ: سینه «جمع: صُدُور»	بَكَتِيرِيَا: باکتری	(مضارع: يَحْتَوِي / مصدر: إحتواء)
صَوَاءٌ: نور «جمع: أضواء»	بوم: جغد	أَحْسَنْتُ: آفرین بر تو
طَمَعٌ: طمع ورزید (مضارع: يَطْمَعُ)	تَأَثَّرٌ: تحت تأثیر قرار گرفت	أَدَارٌ: چرخاند، اداره کرد
ظَلَامٌ: تاریکی	(مضارع: يَتَأَثَّرُ / مصدر: تأثر)	(مضارع: يُدِيرُ / مصدر: إدارَة)
عَادٌ: پناه بُرد (مضارع: يَعُودُ)	تَحَرَّكٌ: حرکت کرد (مضارع: يَتَحَرَّكُ / مصدر: تحرك)	إِسْتِطَاعٌ: توانست
عُشْبٌ طِبِّيٌّ: گیاه دارویی «جمع: أعشاب طبيّة»	جُرُوحٌ: زخم	(مضارع: يَسْتِطِيعُ / مصدر: إستِطَاعَة)
عَوَّضٌ: جبران کرد (مضارع: يُعَوِّضُ / مصدر: تعويض)	حَتَّى: تا، تا این‌که «حَتَّى تَبْتَعِدَ: تا دور شود»	إِسْتِعَانَ: یاری جُست
قِطٌّ: گربه	جِرْبَاءٌ: آفتاب پرست	(مضارع: يَسْتَعِينُ / مصدر: إستِيعَانَة)
قَيْدٌ: بند	حَرَكٌ: حرکت داد (مضارع: يُحَرِّكُ / مصدر: تحريك)	إِسْتِفَادَةٌ: استفاده کرد
لَعِقٌ: لیسید (مضارع: يَلْعَقُ)	حَمَقٌ: نادانی	(مضارع: يَسْتَفِيدُ / مصدر: إستِيفَادَة)
مُضِيٌّ: نورانی	حَوَّلٌ: تبدیل کرد (مضارع: يُحَوِّلُ / مصدر: تحويل)	إِضَافَةٌ إِلَى: افزون بر، علاوه بر
مُطَهَّرٌ: پاک‌کننده	خِرَانَةٌ: انبار «جمع: خِرَانَات»	أَفْرَزٌ: ترشح کرد (مضارع: يَفْرِزُ / مصدر: إفراز)
مَلَكٌ: مالک شد، دارد، فرمانروایی کرد (مضارع: يَمْلِكُ)	خَلَقٌ: بسیار آفریننده	إِلْتِمَامٌ: بهبود یافت (مضارع: يَلْتَمِمْ / مصدر: إلتِئام)
نَدَمٌ: پشیمانی	دَلٌّ: راهنمایی کرد (مضارع: يَدُلُّ)	إِلْتِقَاطٌ صَوْرٍ: عکس گرفتن
وَقَايَةٌ: پیشگیری	دُونَ أَنْ: بی‌آنکه «دُونَ أَنْ يُحَرِّكَ: بی‌آن‌که حرکت دهد»	إِنَارَةٌ: نورانی کردن
		أَسْشَدٌ: سرود (مضارع: يُسْشِدُ / مصدر: إئشاد)

کلمات مترادف

دَلٌّ = هَدَى (هدایت کرد)	نُفَايَةٌ = زُبَالَةٌ (زباله)
نَاحِيَةٌ = مَنطِقَةٌ (منطقه، ناحیه، محدوده)	عَيْمٌ = سَحَابٌ (ابر)
حَقِيقَةٌ = وَاقِعٌ (واقعیت)	خَجْرَةٌ = عُرْفَةٌ (اتاق)
رَأَى = نَظَرَ (دید)	يَنْبُوعٌ = عَيْنٌ (چشمه)
مُشَاهَدَةٌ = نَظَرَ (دیدن)	مِنْ فَضْلِكَ = رِجَاءٌ (لطفاً، خواهشمندم)
نَبَاتَاتٌ = أَعْشَابٌ (گیاهان)	جَاهِزٌ = حَاضِرٌ (آماده، حاضر)
إِسْتِطَاعٌ = قَدِرٌ (توانست)	حَمَقٌ = جَهْلٌ (نادانی)
بَنَى = صَنَعَ (ساخت)	خَلَقٌ = صَنَعَ (ساختن)

کلمات متضاد

أَرْض (زمین) ≠ سَمَاء (آسمان)	نَفْع (سود - منفعت) ≠ ضَرَر (زیان - ضرر)
إِقْتَرَبَ (نزدیک شد) ≠ اِنْتَعَدَ (دور شد)	عِلْم (علم) ≠ جَهْل (نادانی)
بَرِيء (خشکی، صحرایی) ≠ بَحْرِي (دریایی) / مَائِي (آبی)	يُسْر (راحتی) ≠ عُسْر (سختی)
إِحْسَان / بَر (نیکی) ≠ إِسَاءَة (بدی)	كَبِير (بزرگ) ≠ صَغِير (کوچک)
عَام (عمومی، مشترک) ≠ خَاص (مخصوص، اختصاصی)	مَدْح (ستایش) ≠ ذَم (نکوهش)
عَدَاوَة (دشمنی) ≠ صَدَاقَة (دوستی)	بَر (خشکی) ≠ بَحْر (دریا)
قَرِبَ (نزدیک شد) ≠ بَعَدَ (دور شد)	ذَنْب (گناه - نافرمانی) ≠ طَاعَة (اطاعت کردن - بندگی کردن)
إِسْتِطَاعَ (توانست) ≠ عَجَزَ (ناتوان شد)	سُكُوت (سکوت) ≠ كَلَام (سخن)
فَرِحَ (شاد) ≠ حَزِنَ (ناراحت - غمگین)	عَاقِل (عاقل) ≠ جَاهِل (نادان)
ظَلَام (تاریکی) ≠ ضِيَاء (نور، روشنایی)	سَلْم (صلح) ≠ حَرْب (جنگ)
سَائِل (مایع) ≠ جَامِد (جامد)	قَصِير (کوتاه) ≠ طَوِيل (طولانی)
أَحْيَاء (زنده‌ها) ≠ أَمْوَات (مرده‌ها)	

جمع‌های مکسر

معنی	مفرد	جمع	معنی	مفرد	جمع	معنی	مفرد	جمع
عکس	صَوْرَة	صُور	جا، مکان، محل	مَكَان	أَمَاكِن	تن، کالبد	جَسَد	أَجْسَاد
پرنده	طَیْر	طُیور	مَثَل، نمونه	مَثَل	أَمْثَال	آزاد، آزاده	حُرّ	أَحْرَار
چشم - چشمه	عَیْن	عَیون	بیماری	مَرَض	أَمْرَاض	گروه، جماعت	حِزْب	أَحْزَاب
غده، عضوی از بدن که ماده‌ای ترشح می‌کند.	غُدَّة	غُدَد	یار، یاور	نَاصِر	أَنْصَار	خبر	خَبْر	أَخْبَار
آرامگاه، گور، قبر	قَبْر	قُبور	جاسوس	جَاسُوس	جَوَاسِيس	دَم	ذَنْب	أَذْنَاب
قصر	قَصْر	قُصور	گنجینه	خِزَانَة	خَزَائِن	رمز، راز	سِرّ	أَسْرَار
شهر	مَدِينَة	مُدُن	خطا	خَطَا	خَطَايَا	درخت	شَجَر	أَشْجَار
چراغ	مِصْبَاح	مِصَابِیح	خصوصیت، ویژگی	خَاصَة	خَوَاص	یار، هم‌نشین	صَاحِب	أَصْحَاب
پادشاه	مَلِك	مُلُوك	زیارت‌کننده	زَائِر	رُؤَاة	نور	صُوء	أَصْوَاء
			شاعر	شَاعِر	شُعْرَاء	گیاه	عُشْب	أَعْشَاب
			سینه	صَدْر	صُدُور	عمق	عَمَق	أَعْمَاق

تست‌های ترجمه

تخصیص معنای واژه

۴۰- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ هَذِهِ اللُّغَاتِ: «يَنْبَعُثُ - يَسْتَطِيعُ - يَسْتَعْمِلُ»

- (۱) پخش می‌شود - قادر است - به کار می‌برد
(۲) فرستاده می‌شود - توانست - کار می‌کند
(۳) گسترش می‌یابد - می‌تواند - مشغول می‌شود
(۴) فرستاده می‌شود - می‌تواند - به کار می‌گیرد

۴۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ هَذِهِ اللُّغَاتِ: «صُوءٌ - أَدْنَابٌ - زَيْتٌ»

- (۱) روشنائی - گناهان - شکوفه
(۲) نورانی - دُم‌ها - مایع
(۳) نور - دُم‌ها - روغن
(۴) نور - گناهان - روغن

۴۲- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي التَّرْجَمَةِ:

- (۱) العُشْبُ: گیاه / الوِقَايَةُ: پیشگیری
(۲) إِضَاعَةٌ: از بین بردن / صُدُورُ: سینه‌ها
(۳) أَحْزَابٌ: گروه‌ها / خَلَاقٌ: بسیار آفریننده
(۴) سَائِقٌ: مایع / هَاتِفٌ: رادیو

۴۳- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

- (۱) نَصْرٌ: تر و تازه / رُجَاجٌ: شیشه
(۲) مُسَجَّلٌ: قطعی / جَاهِزٌ: ناتوان
(۳) نُفَايَةُ: زباله / حَجْرَةٌ: سنگ
(۴) قَيْدٌ: بند / إِكْرَاهٌ: زشت

۴۴- «فَيَلْعَقُ الْقَطُّ جِرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِيمَ.»؛ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (۱) می‌چشد - زخم خود - شفا می‌یابد
(۲) می‌خورد - جراحتش - درمان شد
(۳) می‌لیسد - زخمش - بهبود یابد
(۴) می‌مالد - زخم - خوب شد

۴۵- «تَسْتَطِيعُ الْجِرْبَاءُ أَنْ تَرَى فِي انْتِجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.»؛ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (۱) جغد - نگاه کنید - چند جهت
(۲) آفتاب پرست - می‌بیند - دو سمت
(۳) مرغابی - دید - دو جهت
(۴) آفتاب پرست - ببیند - دو سمت

۴۶- «وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ»؛ عَيْنَ الْخَطَأِ فِي تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (۱) فکر می‌کنند - آفرینش
(۲) اندیشه می‌کنند - آفریدن
(۳) می‌اندیشند - خلقت
(۴) اندیشیدند - آفرینش

۴۷- «رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا.»؛ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (۱) شنیدیم - ایمان آوردیم
(۲) می‌شنویم - ایمان آوردیم
(۳) شنیدیم - ایمان می‌آوریم
(۴) شنیدیم - ایمان بیاورید

۴۸- «رَبَّنَا فَاعْفُزْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ.»؛ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجَمَةِ الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (۱) گناهمان - بدی‌هایمان - در کنار
(۲) گناهانمان - بدی‌هایمان - همراه
(۳) گناهان - بدی‌ها - همراه
(۴) بدی‌های ما - گناهان ما - با

مترادف و متضاد

۴۹- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْمُتْرَادِفِ أَوْ الْمُتَضَادِّ:

- (۱) ظَلَامٌ ≠ عَدَالَةٌ (۲) عَدَاوَةٌ = حَرْبٌ (۳) فَرِحَ ≠ حُزِنَ (۴) سَأَلَ ≠ جَاءَ

۵۰- عَيْنَ الْخَطَأِ فِي الْمُتْرَادِفِ أَوْ الْمُتَضَادِّ:

- (۱) صَنَعَ = جَهَّزَ (۲) اسْتَطَاعَ = قَدِرَ (۳) قَرَّبَ ≠ بَعَدَ (۴) إِحْسَانٌ ≠ إِسَاءَةٌ

۵۱- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْمُتَضَادِّ:

- (۱) إِفْتَرَبَ ≠ ذَهَبَ (۲) ذَهَبَ ≠ فِضَّةٌ (۳) كَلَبَ ≠ قَطَّ (۴) اسْتَطَاعَ ≠ عَجَزَ

۵۲- عَيْنِ الْمُتَرَادِفِ لِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ: «عَيْم - يُنبوع - سِلْم»

(۱) قَيْم - مَنبَع - ضَلْح (۲) حَسَاب - عَيْن - إِيْمَان (۳) سَحَاب - مَاء - ضَلْح (۴) سَحَاب - عَيْن - ضَلْح

۵۳- عَيْنِ الْمُتَضَادِّ لِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ: «إِنْتَعَدَ - تَحَرَّكَ - زَرَعَ»

(۱) إِفْتَرَبَ - تَوَقَّفَ - حَصَدَ (۲) جَاءَ - سَكَنَ - حَسِبَ (۳) إِفْتَرَبَ - تَوَقَّفَ - حَدَّثَ (۴) وَصَلَ - وَقَفَ - حَصَدَ

انتخاب کلمه مناسب

۵۴- «إِنَّ بَعْضَ الْحَيَوَانَاتِ ..... بِغَيْرِزَيْتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّيْبَةَ.» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

(۱) تَقْدِرُ (۲) تَعْرِفُ (۳) تَنْظُرُ (۴) تَهْجُمُ

۵۵- «..... أَحْيَاءٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَالِ الْمُحِيطِ.» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

(۱) تَعِيشُ (۲) تَسْتَلِمُ (۳) تَلْعُقُ (۴) لَاتَعِيشُ

۵۶- «قَدْ ..... شَاعِرَانِ كَبِيرَانِ قَصِيدَتَيْنِ عِنْدَ مُشَاهَدَةِ إِيْوَانِ كِسْرَى.» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

(۱) أَنْقَدَ (۲) أَصْلَحَ (۳) إِحْتَرَمَ (۴) أَنْشَدَ

۵۷- «جَمَالَ الْمَرْءُ فَصَاحَةً ..... ه.» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

(۱) إِحْسَانِ (۲) سَائِلِ (۳) لِسَانِ (۴) حُسَامِ

۵۸- «يُرْسِلُ ..... أَخْبَارَ الْغَابَةِ.» عَيْنِ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاغِ:

(۱) الْغُرَابُ (۲) الْحَمَامَةُ (۳) الْعُصْفُورُ (۴) الْبَطُّ

ترجمة جملات

عَيْنِ الْأَصْحَاحِ وَالْأَدَقِّ فِي التَّرْجُمَةِ (۵۹ - ۷۱):

۵۹- «الْعَوَاصُونَ الَّذِينَ ذَهَبُوا إِلَى أَعْمَاقِ الْمُحِيطِ لِيَلْأَ شَاهِدُوا مِثَاتِ الْمَصَابِيحِ الْكَهْرَبَائِيَّةِ ذَاتِ أَلْوَانٍ مُتَعَدِّدَةٍ.»

(۱) غَوَاصَانِي كِه شَبْهَنگَام بَه اعماق دريا رفتند، صدها چراغ برقی با رنگی متفاوت مشاهده کردند.

(۲) غَوَاصَانِي كِه شَبْ بَه اعماق اقیانوس ها رفته اند، هزاران چراغ برقی با رنگ های گوناگون دیده اند.

(۳) غَوَاصَانِي كِه در شب بَه عمق اقیانوس می روند، صدها چراغ الکتریکی دارای رنگ های مختلفی را مشاهده می کنند.

(۴) غَوَاصَانِي كِه در شب بَه اعماق اقیانوس رفتند، صدها چراغ الکتریکی دارای رنگ های مختلفی را دیدند.

۶۰- «الْأَسْمَاكُ الْمُضِيئَةُ تَحْوُلُ ظِلَامَ الْبَحْرِ إِلَى نَهَارٍ مُضِيٍّ يَسْتَطِيعُ فِيهِ الْعَوَاصُونَ التَّقَاطُ صُورٍ فِي أَضْوَاءِ هَذِهِ الْأَسْمَاكِ.»

(۱) ماهی های نورانی، تاریکی دریا را به روزی روشن تبدیل می کنند که غَوَاصان در آن می توانند در نورهای این ماهی ها عکس برداری کنند.

(۲) ماهی های نورانی، تاریکی دریاها را به یک روز روشن تبدیل می کنند که غَوَاصان در آن توانسته اند در نور آن ماهی ها عکس بگیرند.

(۳) ماهی های نورانی، تاریکی دریا را به روز روشن تبدیل می کنند و غَوَاصان می توانند در نورهای این ماهی عکس بگیرند.

(۴) ماهی های نورانی، تاریکی های دریا را به روزی روشن تبدیل کرده اند که غَوَاصان در آن می توانند در نور این ماهی ها عکس برداری کنند.

۶۱- «إِكْتَشَفَ الْعُلَمَاءُ أَنَّ هَذِهِ الْأَضْوَاءَ تَنْبَعُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عَيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ.»

(۱) دانشمندان کشف کردند که آن نورها از یک نوع باکتری درخشان فرستاده می شود که در زیر چشم آن ماهی ها زندگی می کرده اند.

(۲) دانشمندان کشف کرده اند که این نورها از نوعی باکتری نورانی که زیر چشم های آن ماهی ها زندگی می کند، فرستاده می شود.

(۳) دانشمندان کشف کرده اند که این نور از نوعی باکتری نورانی فرستاده می شود که در زیر چشم های آن ماهی زندگی می کند.

(۴) دانشمندان کشف کردند که این نورها را یک نوع باکتری درخشان که زیر چشم های این ماهی ها زندگی می کند، می فرستد.

۶۲- «هَلْ يُمَكِّنُ أَنْ يَسْتَفِيدَ الْبَشَرُ يَوْمًا مِنْ تِلْكَ الْمَعْجَزَةِ الْبَحْرِيَّةِ وَ يَسْتَعِينُ بِالْبَكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ لِإِنَارَةِ الْمُدُنِ؟»

(۱) آیا ممکن است بشر روزی از آن معجزه دریایی استفاده کند و از باکتری نورانی برای روشن کردن شهرها کمک بگیرد؟

(۲) آیا ممکن است انسان روزی از آن معجزه دریا استفاده کند و از باکتری های درخشان برای روشن کردن شهر کمک بگیرد؟

(۳) آیا ممکن است بشر روزی از آن معجزه های دریایی استفاده کند و از باکتری نورانی برای روشن کردن شهرها کمک بگیرد؟

(۴) آیا امکان دارد بشر روزی بتواند از این معجزه دریایی بهره ببرد و از باکتری نورانی جهت روشن شدن شهرها کمک بگیرد؟

۶۳- «إِنَّ لِسَانَ الْقِطِّ سِلَاحٌ طَبِئِيٌّ دَائِمٌ لِأَنَّهُ مَمْلُوءٌ بَعْدَ تَفَرُّزٍ سَائِلًا مُطَهَّرًا.»:

- ۱) زبان گربه یک سلاح طبئی دائمی است زیرا آن شامل غده‌هایی است که مایع پاکی را ترشح می‌کنند.
- ۲) زبان اردک یک سلاح پزشکی همیشگی است گویی آن سرشار از غده‌هایی است که مایع پاک‌کننده‌ای را ترشح می‌کنند.
- ۳) زبان گربه یک سلاح پزشکی همیشگی است زیرا آن پُر از غده‌هایی است که مایع پاک‌کننده‌ای را ترشح می‌کنند.
- ۴) زبان اردک یک سلاح طبئی و دائمی است چرا که پر است از غده‌هایی که مایعات پاکی را ترشح می‌کنند.

۶۴- «قَدْ ذَلَّتْ هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِّ الطَّبِئِيَّةِ لِكَثِيرٍ مِنَ النَّبَاتَاتِ الْبَرِّيَّةِ.»:

- ۱) این حیوانات، انسان را به خاصیت‌های دارویی بخشی از گیاهان صحرائی هدایت کرده‌اند.
- ۲) این حیوانات، انسان را به خواص پزشکی بسیاری از گیاهان بیابانی راهنمایی کرده‌اند.
- ۳) این حیوانات، انسان‌ها را به خاصیت پزشکی خیلی از گیاهان صحرائی رهنمون شده‌اند.
- ۴) این حیوانات، انسان را به خواص دارویی بسیاری از گیاهان بیابانی راهنمایی می‌کنند.

۶۵- «لِلْغُرَابِ صَوْتُ يُحَدِّزُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعاً عَنِ مَنْطِقَةِ الْخَطَرِ.»:

- ۱) برای کلاغ صدایی است که توسط آن به سایر حیوانات هشدار داده می‌شود تا سریعاً از مناطق خطرناک دوری کنند.
- ۲) کلاغ صدایی دارد که بقیه حیوانات از آن آگاه می‌شوند تا به سرعت، خود را از منطقه خطر دور سازند.
- ۳) کلاغ صدایی دارد که به وسیله آن به سایر حیوانات هشدار می‌دهد تا به سرعت از منطقه خطر دور شوند.
- ۴) کلاغ صدایی دارد که با آن به سایر حیوانات هشدار می‌دهد تا سریعاً آن‌ها را از منطقه خطر دور کند.

۶۶- «تَسْتَطِيعُ الْجِرْبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا.»:

- ۱) آفتاب‌پرست می‌تواند چشمش را در جهت‌های گوناگون بگرداند بدون این‌که سرش حرکت داده شود.
- ۲) آفتاب‌پرست چشم‌هایش را به سمت‌های مختلفی می‌گرداند ولی سرش را حرکت نمی‌دهد.
- ۳) آفتاب‌پرست‌ها می‌توانند چشم‌هایشان را در جهت‌های گوناگونی بچرخانند بدون این‌که سر خود را تکان دهند.
- ۴) آفتاب‌پرست می‌تواند چشم‌هایش را در سمت‌های مختلفی بچرخاند بدون این‌که سر خود را حرکت دهد.

۶۷- «لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ هَذَا النِّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ نَاحِيَةٍ.»:

- ۱) چشم جغد حرکت نمی‌کند ولی او می‌تواند این نقص را با حرکت دادن سر خود به هر جهتی جبران کند.
- ۲) چشم‌های جغد حرکت نمی‌کند ولی این نقص با حرکت سرش در هر ناحیه‌ای جبران می‌شود.
- ۳) چشم جغد حرکت نمی‌کند ولی این کمبود با حرکت کردن سر او در هر سمتی جبران می‌شود.
- ۴) چشم جغد حرکت نمی‌کند ولی او این کمبود را با حرکت دادن سرش به هر سمتی جبران می‌کند.

۶۸- «تَسْتَطِيعُ الْبُومَةُ أَنْ تُدِيرَ رَأْسَهَا دَائِرَةً كَامِلَةً دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ جَسْمَهَا.»:

- ۱) آفتاب‌پرست می‌تواند سرش را یک دور کامل بگرداند بدون این‌که بدنش حرکت داده شود.
- ۲) جغد می‌تواند سر خود را به یک دایره کامل تبدیل کند بدون این‌که خودش را حرکت دهد.
- ۳) آفتاب‌پرست می‌تواند سر خود را یک دور کامل بچرخاند بدون این‌که جسمش حرکت داده شود.
- ۴) جغد می‌تواند سرش را یک دور کامل بچرخاند بدون این‌که بدنش را حرکت دهد.

۶۹- ﴿رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ﴾:

- ۱) ای پروردگار من، به تو پناه می‌برم از این‌که چیزی را از تو بخواهم که به آن آگاهی ندارم.
- ۲) پروردگارا، همانا من به تو پناه بردم که چیزی را از تو خواسته باشم که نسبت به آن علمی ندارم.
- ۳) ای خدای من، به راستی به تو پناه می‌برم از این‌که چیزی را از تو بخواهم که آگاهی نسبت به آن وجود ندارد.
- ۴) خدایا، من باید به تو پناه ببرم از این‌که چیزی را درخواست کنم که به آن علمی ندارم.

۷۰- ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِقَوْمِمْ أَنْفُسِكُمْ﴾:

- ۱) و در آن هنگام موسی به قومش گفت: ای قوم من، چرا شما به خودتان ستم کردید؟
- ۲) و هنگامی که موسی به قوم خود گفت: ای قوم، همانا شما بر خودتان ظلم می‌کنید.
- ۳) و هنگامی که موسی به قومش گفت: ای قوم من، به راستی شما بر خودتان ستم کردید.
- ۴) و در آن هنگام موسی به قوم خود گفت: ای قوم من، شما به خودتان ستم می‌کنید.

۷۱- ﴿لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾:

- (۱) برای خودم نفع و ضرری نداشتم مگر آن چه پروردگارم بخواهد.
- (۲) برای خودم سود و زیانی ندارم مگر آن چه خداوند بخواهد.
- (۳) برای خود سود و زیانی نمی‌خواهم مگر آن چه خداوند خواسته باشد.
- (۴) برای خودم نفع و ضرری ندارم مگر آن چه خداوند برایم بخواهد.

۷۲- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) مَا قَسَمَ اللَّهُ لِلْعِبَادِ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنَ الْعَقْلِ: خداوند برای بندگانش چیزی برتر از عقل تقسیم نکرده است.
- (۲) ﴿يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ﴾: می‌خواهد که شما از سرزمینتان بیرون بروید پس چه دستور می‌دهید؟
- (۳) ﴿أَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذَّنْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ﴾: می‌ترسم که گرسنگ او را خورده باشد و شما غافل باشید.
- (۴) ﴿إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا﴾: ما امیدواریم که پروردگارمان برای ما گناهانمان را ببخشد.

۷۳- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) ﴿أَلَا تَجِبُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ﴾: آیا دوست ندارید که خداوند شما را ببامرزد؟
- (۲) ﴿وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾: و برای من یاد نیکو در میان دیگران قرار بده.
- (۳) السَّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فَضَةٌ: سکوت طلاست و سخن نقره است.
- (۴) ﴿وَصَرَبْنَا مَثَلًا وَ نَسِي خَلْقَهُ﴾: و برای ما مثلی زد و خلقت خویش را فراموش نمود.

۷۴- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾: خداوند آرامش را بر پیامبر و مؤمنان نازل نمود.
- (۲) أَكْبَرُ الْحَقِّقِ الْإِعْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَ الدَّمِّ: بزرگ‌ترین نادانی، زیاده‌روی در ستایش و نکوهش کردن است.
- (۳) ﴿تَأْتُمِرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾: آیا مردم را به نیکی فرا می‌خوانید و خودتان را فراموش کرده‌اید؟
- (۴) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ: از میان بندگان خداوند کسانی را دوست دارم که برای بندگان دیگر سودمند باشند.

۷۵- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) ﴿لَا يَطْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾: پروردگارت به کسی ستم نمی‌کند.
- (۲) ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ﴾: خداوند برای شما سختی نمی‌خواهد.
- (۳) سَبَدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ فِي السَّفَرِ: رئیس قوم در سفر خدمتگزار آن‌هاست.
- (۴) ﴿لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾: خداوند به کسی جز به اندازه توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند.

■ تطبیق با واقعیت**۷۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ:**

- (۱) مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَ جَدَّ وَجَدَ.
- (۲) الْبَطْطُ طَائِرٌ يَعِيشُ فِي الْبَرِّ فَقَطْ.
- (۳) الظَّلَامُ وَجُودُ الضَّوِّ فِي الطَّبِيعَةِ.
- (۴) حُسْنُ الْأَدَبِ لَا يَسْتَرُ قُبْحَ النَّسَبِ.

۷۷- عَيْنِ الْخَطَا حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ:

- (۱) صَدَاقَةُ الْجَاهِلِ خَيْرٌ مِنْ عَدَاوَةِ الْعَاقِلِ.
- (۲) نَظَرُ الْوَالِدِ إِلَى الْوَالِدِيَّةِ حَبَابٌ لِهَمَّا عِبَادَةٌ.
- (۳) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.
- (۴) ذَنْبٌ وَاجِدٌ كَثِيرٌ وَ أَلْفٌ طَاعَةٌ قَلِيلٌ.

۷۸- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ:

- (۱) الْبَطْطُ طَائِرٌ يَسْكُنُ فِي الْأَمَاكِنِ الْمَتْرُوكَةِ.
- (۲) الذَّنْبُ عُضْوٌ أَمَامَ جِسْمِ بَعْضِ الْحَيَوَانَاتِ.
- (۳) الْأَعْشَابُ الطَّبِيعِيَّةُ نَبَاتَاتٌ مَفِيدَةٌ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ.
- (۴) لَا يَحْرُكُ الْحَيَوَانُ ذَنْبَهُ غَالِبًا لِطَرْدِ الْحَشْرَاتِ.

۷۹- عَيْنِ الْخَطَا حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ:

- (۱) التَّدَمُّ عَلَى السَّكُوتِ خَيْرٌ مِنَ التَّدَمُّ عَلَى الْكَلَامِ.
- (۲) صَلَاةٌ عَلَى جَهْلٍ خَيْرٌ مِنْ نَوْمٍ عَلَى عِلْمٍ.
- (۳) الْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْخَطْبَ.
- (۴) الْعِلْمُ خَزَائِنٌ وَ مِفْتَاحُهَا السُّؤَالُ.

پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱ ترجمه سؤال: مفعولی را مشخص کن که مقدم بر فاعل نباشد (قبل

از فاعل نیامده باشد)

«الإنسان» فاعل و «ثمرة» مفعول است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) ضمیر «ك» در «دَلَّتْكَ» مفعول و «الحيوانات» فاعل است.

(۳) ضمیر «نا» در «يُدْرَسُنا» مفعول و «مُعَلِّم» فاعل است.

(۴) ضمیر «ك» در «يَنْفَعُكَ» مفعول و «المؤمن» فاعل است.

۳ نکته: در عبارتی که فعل وجود نداشته باشد، فاعل هم وجود

ندارد، بنابراین نیاز نیست که حتماً به دنبال فاعل بگردیم؛ در گزینه (۳) هیچ

فعلی نیامده است، بنابراین فاعل هم ندارد.

۲ ترجمه سؤال: عبارتی را مشخص کن که در آن فاعل و مفعول هر

دو آمده باشد.

«أهالي» در گزینه (۲) فاعل و «جواباً» مفعول است.

۱ «نفس» و «طريقة» هر دو مفعول هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها: «علم» در گزینه (۲)، «أكثر» در گزینه (۳) و «كلام»

در گزینه (۴) مفعول هستند.

۱ با توجه به مفهوم جمله، «يوسف» در نقش مفعول و «إخوة» فاعل

است. «إخوة» جمع مکسر «أخ» می‌باشد.

۱ در این گزینه اگر «المؤمنات» را فاعل در نظر بگیریم و «الله» را

مفعول، از نظر مفهوم درست نیست و اگر «الله» را فاعل بگیریم و «المؤمنات»

را مفعول از نظر قواعد صحیح نیست زیرا فعل «تخرج» از نظر جنس با «الله»

مطابقت ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: در گزینه‌های دیگر به ترتیب «الطلاب»، «أخ» و

«الضين» فاعل هستند.

۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «التجار» در ابتدای جمله اسمیه آمده و مبتدا است.

(۲) در این جمله «هذه» در نقش فاعل است نه «الحكاية».

(۴) در این گزینه نیز فقط «العام» فاعل است و «الدراسي» صفت آن می‌باشد.

۴ «التملة» در این گزینه فاعل است.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) آیا هدیه‌ها به مناسبت جشن تولد معلم بود؟

(۲) هر کس نیکی بیاورد، ده برابرش را دارد.

(۳) دوستم به یک روستا مسافرت می‌کند زیرا او به آرامش احتیاج دارد.

(۴) مورچه می‌تواند چیزی را حمل کند که پنجاه برابر وزن خودش می‌باشد.

۱ فعل «قسّم» به «الله» نسبت داده شده است؛ بنابراین «الله» فاعل است.

ترجمه عبارت: خداوند چیزی بالاتر از عقل را برای بندگان قسمت نکرد.

۲ «الله» فاعل و «سكينة» مفعول است.

ترجمه آیه: خداوند آرامش خود را بر رسولش و بر مؤمنان فرو فرستاد.

۱ ترجمه عبارت: ماهی‌های نورانی، تاریکی دریا را به یک روز نورانی

تبدیل می‌کنند.

۲ «جرح» مفعول است و به ضمیر «ه» اضافه شده است، بنابراین

«جرحه» یک ترکیب اضافی است.

ترجمه عبارت: گربه معمولاً زخمش را چندبار می‌لیسد تا خوب شود.

نکته: ضمایر متصل هرگاه به آخر اسم متصل شوند، نقش مضاف‌الیه را

دارند. مثال: أَنْفُسَكُمْ
مضاف‌الیه

۴ ترجمه سؤال: فاعلی را مشخص کن که مضاف باشد.

«أساتذتة» در نقش فاعل است که به ضمیر «نا» اضافه شده است.

(أساتذتنا = مضاف و مضاف‌الیه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «الله» فاعل و «نفساً» مفعول است.

(۲) «وَلَدٌ» فاعل و «صغيرٌ» صفت آن می‌باشد.

(۳) «التلاميذ» فاعل و «فريقٌ» مفعول است.

۲ يتأثر: فعل / بعض: فاعل

بررسی سایر گزینه‌ها: ضمیر «ها» در «شاهدتها»، «سائلاً» و ضمیر «هم»

در «عَرَفَهُمْ» به ترتیب در گزینه‌های دیگر مفعول هستند.

نکته: ضمایر متصل هرگاه به انتهای فعل بچسبند، نقش مفعول دارند. مثال:

عَرَفَهُمْ (دقت کنید: ضمایری را که به انتهای فعل متصل می‌شوند، با ضمایری که

جزء ساختار خود فعل هستند، اشتباه نگیرید؛ مثلاً در «كَتَبْنَا» ضمیر «نا» مفعول

نیست؛ زیرا جزء ساختمان خود فعل است، نه این‌که به فعل متصل شده باشد!)

۱ «ظاهرة» مفعول و «عجيبة» صفت آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) «أنفس» در نقش مفعول و «كم» در نقش مضاف‌الیه است.

(۳) «ها» در «اكتشفها» مفعول است.

(۴) «عدّة» مفعول و «صوّر» مضاف‌الیه آن می‌باشد.

۲ ترجمه سؤال: مفعولی را مشخص کن که از نوع ضمیر باشد.

«نا» در «شاهدنا» مفعول به است، چون به فعل «شاهد» متصل شده است. در

سایر گزینه‌ها به ترتیب «اللغة»، «أستاذ» و «اللغة» مفعول به هستند.

توجه: «شاهدنا» در گزینه (۳) در صیغه اول شخص جمع (متكلم مع الغير)

است و «نا» در آن مفعول نیست، زیرا جزء ساختار خود فعل است نه این‌که

به فعل متصل شده باشد.

۴ «الفَلَّاح» مبتدا و «مَنْ» خبر است.

ترجمه گزینیه‌ها:

- (۱) نیروی برق در عصر ما علت اصلی پیشرفت صنایع جدید است.
- (۲) صاعقه، برقی است که از آسمان همراه رعد پایین می‌آید.
- (۳) مسجد امام اثری قدیمی در استان اصفهان است.
- (۴) کشاورز کسی است که در مزرعه کار می‌کند.

۳ بررسی سایر گزینیه‌ها:

- (۱) فعل «اِسْتَفَادَت» فعلی است که مربوط به «الجَنَدِيّ» است، بنابراین باید به صورت مذکر بیاید. ← اِسْتَفَادَ
  - (۲) مرجع ضمیر «ها» در «يَوْمَهَا»، «والِد» است. پس باید به صورت مذکر بیاید. ← يَوْمَهُ
  - (۴) فعل «تَحَرَّسُ» به «حَيَّوَان» نسبت داده شده است، بنابراین باید به شکل مذکر بیاید. ← يَحَرَّسُ
- ۳ ترجمه سؤال: عبارتی را مشخص کن که در آن فاعل و مبتدا هر دو

وجود داشته باشد.

«السَّفِيحَةَ» مبتدا و «جَنُودُ» فاعل برای فعلِ «نَزَلَ» می‌باشد.

بررسی سایر گزینیه‌ها:

- (۱) «جَمَالُ» و «تَمَرَةٌ» مبتدا و «نَشْرُ» و «العَمَلُ» خبر هستند.
- (۲) «سَيَّارَةٌ» فاعل است.
- (۴) «العِلْمُ» و «الجَهْلُ» مبتدا و «أَضَلُّ» (هر دو) خبر است.

۱ بررسی سایر گزینیه‌ها:

- «تِسْعَةَ عَشَرَ» در گزینیه (۲) مبتدا، «خَمْسَةَ» در گزینیه (۳) مضاف‌الیه و «أَحَدَ عَشَرَ» در گزینیه (۴) در نقش مفعول است.
- ۲ أَنَا: مبتدا / دَخَلْتُ: خبر / أَنْتَ: مبتدا / تَدَخَّلُ: خبر

بررسی سایر گزینیه‌ها:

- (۱) أَنْتَ: مبتدا / حَفِظْتَ: خبر
- (۳) الكلامُ: مبتدا / كالدواءِ: خبر / قليلُ: مبتدا / يَنْفَعُ: خبر / كثيرُ: مبتدا / قَاتِلُ: خبر
- (۴) أَكْثَرُ: مبتدا / فِي لِسَانِ: خبر

۴ «المِرَافِقُ» مبتدا و «العَامَّةُ» صفت آن می‌باشد.

بررسی سایر گزینیه‌ها:

- (۱) «تَفَكَّرُ» مبتدا و «سَاعَةٌ» مضاف‌الیه آن است.
- (۲) «الْقُسْتَانُ» مبتدا و «مِنَ الْمَلَائِسِ» خبر است.
- (۳) «أَيَّامُ» مبتدا و «الْأُسْبُوعُ» مضاف‌الیه می‌باشد.

۲ «قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ»

۱ ۲ ۳

ترجمه عبارت: بگو چه کسی کتابی را که موسی آن را آورد، نازل نمود؟

۴ «قَمْرَانِ» فاعل برای فعلِ «يَدْوُرُ» می‌باشد و «إِثْنَانِ» نیز صفت

آن است.

بررسی سایر گزینیه‌ها:

- (۱) «يَوْمَانِ» اسم مثنی و در نقش خبر است.
- (۲) «عُدُوَانُ» به معنای «دشمنی» و یک اسم مفرد است و نباید آن را با مثنی اشتباه گرفت. «الْأَخْوِينِ» نیز اسم مثنی است، ولی در نقش مضاف‌الیه می‌باشد.

(۳) «الشَّيْطَانُ» یک اسم مفرد است.

♦ توجه: وجود «ان» در انتهای هر کلمه‌ای، دلیل بر مثنی بودن آن نیست.

۲ ضمیر «نا» در «يُسَاعِدُنَا» چون به انتهای فعل متصل شده است، مفعول می‌باشد.

♦ نکته: ضمائر متصل در صورتی مفعول هستند که به انتهای فعل متصل شوند. در مورد ضمیر «نا» فقط حواسمان باشد که این ضمیر در فعل ماضی صیغه اول شخص جمع، مفعول نیست. (مانند: حَرَجْنَا: خارج شدیم / سَاعَدْنَا: کمک کردیم)

۴ «جِدَارًا» در نقش مفعول و «حَشَبِيًّا» صفت آن است.

بررسی سایر گزینیه‌ها: در گزینیه‌های (۱) و (۲) مفعول وجود ندارد و در گزینیه (۳) «صَخْرَةً» مفعول است.

۳ «نُقُودُ» جمع مکسر «نُقْدُ» و در نقش مفعول است.

بررسی سایر گزینیه‌ها: در گزینیه‌های دیگر به ترتیب «تَسْلِيمُ»، «أَمَانَةٌ» و «نَفْسُ» مفعول هستند که همگی مفرد می‌باشند.

۱ «الْبُلُوغُ» یک اسم مفرد به معنای «رسیدن» است و جمع مکسر نیست.

۴ بررسی سایر گزینیه‌ها: در گزینیه‌های دیگر به ترتیب ضمیر «كُم» در «يُحَرِّجُكُمْ»، «صُورًا» و «أَحَدًا» مفعول به هستند.

۱ «بَعْضُ» در این گزینیه نقش مضاف‌الیه را دارد.

ترجمه گزینیه‌ها:

- (۱) بر همه مردم واجب است که با یکدیگر به صورت مسالمت‌آمیز همزیستی کنند.
- (۲) هر گروهی به آن چه دارند خوشحال هستند.
- (۳) حمید و دوستش در گفتارشان راستگو هستند.
- (۴) مادر از فرزندش خواست یک کیف پر از طلا را حمل کند.

۴ بررسی سایر گزینیه‌ها:

(۱) «أَنْفُسُ» جمع مکسر است و مفرد آن «نَفْسُ» می‌باشد.

(۲) «أَوْقَاتُ» جمع مکسر است نه جمع مؤنث سالم.

♦ توجه: وجود «ات» در انتهای کلمات همیشه نشانه جمع مؤنث سالم نیست.

(۳) «إِحْوَةٌ» نیز جمع مکسر «أَخُ» و مذکر می‌باشد.

۲ ترجمه عبارت: قلب‌های انسان‌های آزاده بر حفظ پیمان‌هایشان

استوار است.

۱ «اِثْنَان» در نقش مبتدا و یک اسم مثنوی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ «الجیران» مبتدا و جمع مکسر «الجار» (همسایه) است.

۳ «سَلْمَان» مبتدا و یک کلمه مفرد است.

۴ «مِهْرَجَان» به معنی «جشنواره» نیز مبتدا است، ولی مفرد است.

♦ **توجه:** وجود «ان» در انتهای کلمات، دلیل بر مثنوی بودن همه آن‌ها نیست.

۲ **فَاعِل** «تَأْكُلُ»، «التَّاسُّ» می‌باشد که مذکر است، پس فعل نیز باید به صورت مذکر بیاید. ← يَأْكُلُ

۳ این جمله با فعل «أَنْزَلَ» شروع شده است، بنابراین جمله فعلیه است. ولی در سایر گزینه‌ها جملات با اسم شروع شده‌اند و اسمیه می‌باشند.

۱ «حَيَاة» و ضمیر «كُ» در «أَشْكُرُكُ» هر دو مفعول هستند.

۱ با توجه به این‌که فعل «أَثَارَتُ» مؤنث است نمی‌تواند فاعل آن «انتباه» باشد بنابراین «محاوَلَة» در نقش فاعل و «انتباه» مفعول به است.

۳ **بررسی سایر گزینه‌ها:**

۱ «الإعصار» مذکر است، پس فعل و ضمیر مربوط به آن نیز باید مذکر بیاید. ← يَفْقَدُ الإِعْصَارَ سُرْعَتَهُ

۲ «البومة» مؤنث است. بنابراین ضمیر مربوط به آن هم باید مؤنث باشد. ← رَأْسِهَا

۴ با توجه به این‌که فاعل یعنی «الحافِلَة» مؤنث است، فعلش هم باید مؤنث بیاید. ← وَقَفْتُ

۳ **ترجمه سؤال:** گزینه‌ای را مشخص کن که در آن مبتدا، فاعل و مفعول با هم نباشد.

اللَّهُ: فاعل / الأمثال: مفعول

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ الحَسَدُ: مبتدا / الحَسَنَاتِ: مفعول / النَّارُ: فاعل / الحَطَبُ: مفعول

۲ ضمیر «ه» در يَأْكُلُهُ: مفعول / الذَّنْبُ: فاعل / أَنْتُمْ: مبتدا

۴ أَنَا: مبتدا / الرِّسَائِلُ: مفعول / زَمَيْلٌ: فاعل

۴

۳

۴ **ترجمه درست:** سائق: راننده / هاتِف: تلفن

۱ **ترجمه درست سایر گزینه‌ها:**

۲ مُسَجَّل: دستگاه ضبط / جاهِز: آماده

۳ حَجْرَة: اتاق

۴ إكراه: اجبار

۳ ♦ **توجه:** «يَلْتَمِمْ» فعل مضارع است [ردّ گزینه‌های (۲) و (۴)]

۴ ♦ **حل سریع:** «تَرَى» فعل مضارعی است که بعد از «أَنْ» آمده؛

بنابراین به صوت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. [ردّ سایر گزینه‌ها]

۴ «يَتَفَكَّرُونَ» فعل مضارع است. [ردّ گزینه (۴)]

۱ «سَمِعْنَا» فعل ماضی [ردّ گزینه (۲)] و در صیغه اول شخص جمع

است [ردّ گزینه (۳)]: «أَمَّا» نیز فعل ماضی است. [ردّ گزینه‌های (۳) و (۴)]

۲

۴ **ترجمه گزینه‌ها:**

۱ تاریکی ≠ عدالت (۲ دشمنی = جنگ

۳ شاد ≠ اندوه (۴ مایع ≠ جامد

۱ **ترجمه گزینه‌ها:**

۱ ساخت = مجهز کرد (۲ توانست = توانست

۳ نزدیک شد ≠ دور شد (۴ نیکی کردن ≠ بدی کردن

۴ **ترجمه گزینه‌ها:**

۱ نزدیک شد ≠ رفت (۲ طلا ≠ نقره

۳ سگ ≠ گربه (۴ توانست ≠ ناتوان شد

۴ **ترجمه کلمات سؤال:** «ابر - چشمه - صلح»

ترجمه گزینه‌ها:

۱ ارزشمند - منبع - صلح (۲ حساب - چشمه - ایمان

۳ ابر - آب - صلح (۴ ابر - چشمه - صلح

۱ **ترجمه کلمات سؤال:** «دور شد - حرکت کرد - کاشت»

ترجمه گزینه‌ها:

۱ نزدیک شد - ایستاد - درو کرد (۲ آمد - زندگی کرد - پنداشت

۳ نزدیک شد - ایستاد - اتفاق افتاد (۴ رسید - ایستاد - درو کرد

۲ **ترجمه عبارت سؤال:** «برخی حیوانات، با غریزه خود، گیاهان

دارویی را .....»

ترجمه گزینه‌ها:

۱ می‌توانند (۲ می‌شناسند (۳ می‌بینند (۴ حمله می‌کنند

♦ **دقت کنید:** فعل‌ها به این علت به صورت «جمع» ترجمه شده‌اند که به «الحیوانات» برمی‌گردند، وگرنه همه آن‌ها «سوم شخص مفرد مؤنث» هستند.

۱ **ترجمه عبارت سؤال:** «موجودات زنده آبی در اعماق اقیانوس

.....»:

۱ زندگی می‌کنند (۲ دریافت می‌کنند

۳ می‌چشند (۴ زندگی نمی‌کنند

۴ **ترجمه عبارت سؤال:** «دو شاعر بزرگ، دو قصیده را هنگام دیدن

ایوان کسری .....»:

ترجمه گزینه‌ها:

۱ نجات دادند (۲ اصلاح کردند (۳ احترام گذاشتند (۴ سرودند

♦ **توجه:** فعل‌ها به این علت به شکل جمع ترجمه شده‌اند که به «شاعران» نسبت داده می‌شوند، وگرنه همه آن‌ها در صیغه «سوم شخص مفرد مذکر» هستند.

۲ **ترجمه عبارت سؤال:** «زیبایی انسان، شیوایی ..... اوست.»:

۱ نیکی (۲ مایع (۳ زبان (۴ شمشیر

۱ ترجمه عبارت سؤال: «..... اخبار جنگل را می فرستد.»:

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) کلاغ (۲) کبوتر (۳) گنجشک (۴) اردک

۴ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) دریا ← اقیانوس / رنگی متفاوت ← رنگ‌هایی گوناگون «ألوان» جمع «لون» است.

(۲) اقیانوس‌ها ← اقیانوس «المحيط» مفرد است. / هزاران ← صدها

(۳) عمق ← اعماق / می‌روند ← رفتند. «ذَهَبُوا» فعل ماضی است. / مشاهده می‌کنند ← مشاهده کردند. «شاهدوا» فعل ماضی است.

۱ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۲) دریاها ← دریا «البحر» مفرد است. / توانسته‌اند ← می‌توانند «يستطيع» فعل مضارع است. / نورها «أضواء» جمع «ضوء» است. / آن ← این «هذه» برای اشاره به نزدیک است.

(۳) روز روشن ← روزی روشن، روز روشنی «نهار مضيء» یک ترکیب وصفی ناشناس است. / و ← که / عدم ترجمه «فیه» / ماهی ← ماهی‌ها «الأسماك» جمع «السّمك» است.

(۴) تاریکی‌ها ← تاریکی «ظلام» مفرد است. / تبدیل کرده‌اند ← تبدیل می‌کنند «تحوّل» فعل مضارع است. / نورهای

۲ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) آن ← این «هذه» برای اشاره به نزدیک است. / چشم ← چشم‌ها «عُيون» جمع «عین» است. / زندگی می‌کرده‌اند ← زندگی می‌کنند «تعيش» فعل مضارع است.

(۳) نور ← نورها «أضواء» جمع «ضوء» است. / ماهی ← ماهی‌ها «الأسماك» جمع «السّمك» است.

(۴) را ← از / این (قبل از «ماهی‌ها») ← آن «تلك» برای اشاره به دور است. / می‌فرستد ← فرستاده می‌شود

۱ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۲) دریا ← دریایی «البحرّیة» صفت برای «المعجزة» است. / باکتری‌های ← باکتری / شهر ← شهرها «المُدُن» جمع «المَدینة» است.

(۳) معجزه‌های ← معجزه «المعجزة» مفرد است.

(۴) زاید بودن «بتواند» / این ← آن / روشن شدن ← روشن کردن

۳ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) شامل ← پر از / پاکی ← پاک‌کننده‌ای

(۲) اردک ← گربه / گویی ← زیبا

(۴) اردک ← گربه / مایعات ← مایع «سائل» مفرد است. / پاکی ← پاک‌کننده‌ای

۲ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) دارویی ← پزشکی / بخشی ← بسیاری

(۳) انسان‌ها ← انسان / خاصیت ← خاصیت‌های «الخواص» جمع «الخاصة» است.

(۴) دارویی ← پزشکی / راهنمایی می‌کنند ← راهنمایی کرده‌اند. «قد دلت» فعل ماضی نقلی است.

۳ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) هشدار داده می‌شود ← هشدار می‌دهد / مناطق ← منطقه «منطقه» مفرد است.

(۲) از آن آگاه می‌شوند ← را با آن هشدار می‌دهد / زاید بودن «خود را» / دور سازند ← دور شوند

(۴) زاید بودن «آن‌ها را» / دور کند ← دور شوند

۴ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) چشمش ← چشمانش / جهت‌های گوناگون ← جهت‌هایی گوناگون، جهت‌های گوناگونی «اتجاهات مختلفة» یک ترکیب وصفی ناشناس است. / سرش ← سرش را / حرکت داده شود ← حرکت دهد

(۲) عدم ترجمه «تستطیع» / می‌گرداند ← بگرداند / ولی ← بدون این‌که / حرکت نمی‌دهد ← حرکت دهد «تحرک» فعل مضارع مثبت است.

(۳) آفتاب‌پرست‌ها ← آفتاب‌پرست «الجرباء» مفرد است. / می‌توانند ← می‌تواند / چشم‌هایشان ← چشم‌هایش / بچرخاند ← بچرخاند / تکان دهند ← تکان دهد

♦ حل سریع: تحرک: حرکت دهد، تکان دهد [ردّ سایر گزینه‌ها]

۴ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) زاید بودن «می‌تواند» / جبران کند ← جبران می‌کند

(۲) چشم‌های ← چشم / نقص ← نقص را / جبران می‌شود ← جبران می‌کند

(۳) کمبود ← کمبود را / حرکت کردن ← حرکت دادن / جبران می‌شود ← جبران می‌کند

♦ حل سریع: نعوّض: جبران می‌کند [ردّ سایر گزینه‌ها]

۴ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) آفتاب‌پرست ← جغد / بدنش حرکت داده شود ← بدنش را حرکت دهد

(۲) زاید بودن «به» / تبدیل کند ← بچرخاند / خودش ← بدنش

(۳) آفتاب‌پرست ← جغد / جسمش حرکت داده شود ← جسمش را حرکت دهد

۱ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۲) پروردگارا ← ای پروردگار من / پناه بردم ← پناه می‌برم «أعوذ» فعل مضارع است. / خواسته باشم ← بخواهم

(۳) می‌بردم ← می‌برم / وجود ندارد ← ندارم

(۴) باید ... ببرم ← ... می‌برم / عدم ترجمه ضمیر «ك» در «أَسْأَلُكَ»

♦ حل سریع: أعود: پناه می‌برم [ردّ سایر گزینه‌ها]

۳ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) در آن هنگام ← هنگامی که / زاید بودن «چرا»

(۲) ای قوم ← ای قوم من / ظلم می‌کنید ← ظلم کردید «ظَلَمْتُمْ» فعل ماضی است.

(۴) در آن هنگام ← هنگامی که / ستم می‌کنید ← ستم کردید

آزمون

■ عَيْنِ الْأَصْحَحِ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة أو المفهوم (۱ - ۸):

- ۱- «كَانَ ابْنُ سِينَا يَسْتَفِيدُ مِنَ الْأَعْشَابِ الطَّبِيبَةِ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ وَ إِنَّهُ قَدْ شَرَحَ فِي كِتَابِهِ «قَانُون» خَوَاصَّ هَذِهِ الْأَعْشَابِ.»:
- (۱) ابن سینا برای درمان بیماری‌ها از گیاهان دارویی استفاده می‌کرد و او در کتاب خود «قانون» خواص این گیاهان را شرح داده است.
  - (۲) در درمان بیماری‌ها در دوره ابن سینا از گیاهان دارویی استفاده می‌شد و در کتاب «قانون» خواص این گیاهان شرح داده شده است.
  - (۳) ابن سینا برای درمان بیماران از طب سنتی استفاده می‌کرد و او در کتابش «قانون» خاصیت این گیاهان را شرح می‌داد.
  - (۴) ابن سینا برای درمان بیماران از گیاه دارویی استفاده کرده بود و در کتاب خود «قانون» خواص این گیاهان را توضیح داده بود.
- ۲- «إِسْتَلَمَ السِّيَاحُونَ مَعْلُومَاتٍ قِيَمَةً عَنِ «تَخْتِ جَمَشِيد» بِمُسَاعَدَةِ دَلِيلٍ وَ التَّقَطُوا صُورًا جَمِيلَةً مِنْ تِلْكَ الْأَثَارِ.»:
- (۱) جهانگردان معلومات ارزشمندی پیرامون «تخت جمشید» به راهنما دادند و عکس‌های زیبایی از این آثار تحویل دادند.
  - (۲) گردشگران به کمک یک راهنما اطلاعات زیادی پیرامون «تخت جمشید» جمع کردند سپس عکس‌های زیبایی از آن آثار گرفتند.
  - (۳) جهانگردان به کمک یک راهنما معلوماتی با ارزش پیرامون «تخت جمشید» دریافت کردند و از آن آثار، عکس‌های زیبایی گرفتند.
  - (۴) مسافران به کمک یک راهنما معلومات خوبی از تخت جمشید تهیه کردند، در حالی‌که عکس‌های زیبای آن آثار را هم به آن چسباندند.
- ۳- «مِنْ آثَارِ الْعَصَبِ السِّيئَةِ إِفْرَازُ الْمَوَادِّ الْكِيمِيَاوِيَّةِ فِي الْجِسْمِ الَّتِي تُسَبِّبُ تَحْرِيكَ الْقَلْبِ وَ تَضْعِيفَ الْأَعْصَابِ.»:
- (۱) خشم باعث ترشح مواد شیمیایی در بدن می‌شود که آثار بدی دارد و باعث تپش قلب و ضعیف کردن اعصاب می‌شود.
  - (۲) از آثار بد خشم ترشح مواد شیمیایی در بدن است که باعث تحریک قلب و ضعیف کردن اعصاب می‌شود.
  - (۳) خشم آثار بدی در ترشح مواد شیمیایی بر بدن دارد که قلب را تکان می‌دهد و اعصاب را ضعیف می‌کند.
  - (۴) آثاری که خشم روی بدن می‌گذارد بد است، از جمله بالا رفتن مواد شیمیایی است که سبب تحریک قلب و ضعیف کردن اعصاب می‌گردد.
- ۴- عَيْنِ الصَّحِيحِ:
- (۱) يُحَذِّرُ الْأَطْبَاءُ أَنْ نَسْتَفِيدَ مِنَ الزَّيْتِ النَّبَاتِيِّ، لِأَنَّ الزَّيْتِ الْحَيَوَانِيَّ يَضُرُّ الصَّحَّةَ. پزشکان هشدار دادند که از روغن گیاهی استفاده نکنید، زیرا برای سلامتی مضر است.
  - (۲) قَدْ عَيَّنُوا فِي الْبَحْرِ مِنْطَقَةً تُسَمَّى مِنْطَقَةُ الْخَطَرِ وَ الذَّهَابِ إِلَيْهَا غَيْرُ مَسْمُوحٍ. در دریا منطقه‌ای را مشخص کرده‌اند که منطقه ممنوعه نام دارد و رفتن به آن جا نادرست است.
  - (۳) الْعُمُرُ هَدِيَّةٌ أَعْطَاهَا اللَّهُ فَلَا تُضَيِّعُوهَا بَلْ زَيِّنُوهَا بِتَعَلُّمِ أَشْيَاءَ جَدِيدَةٍ! عمر هدیه‌ای است که خدا آن را عطا کرده است پس آن را تباه نکنید، بلکه با آموختن چیزهای جدیدی زینتش دهید.
  - (۴) ارْتَفَعَ ثَمَنُ الذَّهَبِ فِي السُّوقِ فَلَا يَسْتَطِيعُ النَّاسُ اشْتِرَاءَ فَيْشُورُونَ الْفِضَّةَ. قیمت نقره در بازار بالا می‌رود و مردم نمی‌توانند آن را بخرند پس طلا می‌خرند.
- ۵- عَيْنِ الْخَطَأِ:
- (۱) لِكُلِّ بَلَدٍ لُغَتُهُ الْخَاصَّةُ وَ أَمَّا لِكُلِّ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا لُغَةٌ عَامَّةٌ فِيهِ الْإِنْجِلِيزِيَّةُ. هر کشوری زبان خاص خود را دارد، اما همه مردم در دنیا یک زبان مشترک دارند که انگلیسی است.
  - (۲) عِنْدَمَا يَعْوِضُ الْإِنْسَانُ خَطَايَاهُ كَأَنَّهُ صَنَعَ جُسُورًا لِلنَّجَاحِ فَلَا يَشْعُرُ بِالنَّدَامَةِ. هنگامی‌که انسان اشتباهاتش را عوض می‌کند، گویا پلی برای موفقیت ساخته که احساس پشیمانی نمی‌کند.
  - (۳) تَنَاوَلُوا الْفَوَاكِهَ النَّضْرَةَ لِأَنَّهَا ذَاتُ فَيْتَامِينَاتٍ كَثِيرَةٍ! میوه‌های تازه بخورید، زیرا آن‌ها حاوی ویتامین‌های بسیاری هستند!
  - (۴) الْمَاءُ فِي الْمَوَاقِعِ الْعَادِيَةِ سَائِلٌ وَ فِي الْحَرَارَةِ يَتَحَوَّلُ إِلَى الْبَخَارِ وَ فِي الْبُرُودَةِ يَتَحَوَّلُ إِلَى التَّلْجِ. آب در مواقع عادی مایع است و در گرما به بخار تبدیل می‌شود و در سرما به یخ تبدیل می‌گردد.
- ۶- عَيْنِ مَا يَنَاسِبُ فِي الْمَفْهُومِ: «أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ»
- (۱) ﴿لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾
  - (۲) ﴿لِمَاذَا تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾
  - (۳) ﴿هَلْ جِزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ﴾
  - (۴) ﴿لَا يَكْفِيكَ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا﴾

٧- عَيِّنِ الصَّحِيحَ عَلَى حَسَبِ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ:

- (١) تَتَحَرَّكَ عَيْنُ الْبَوْمَةِ فِي اتِّجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.
 (٢) يَسْتَطِيعُ الشَّرْطِيُّ أَنْ يَحْفَظَ الْأَمْنَ بِالْغُرَابِ.
 (٣) تَسْتَطِيعُ بَعْضُ الْحَيَوَانَاتِ أَنْ تَعِيشَ فِي الْبَرِّ وَالْمَاءِ.
 (٤) أَعْمَاقُ الْمَحِيطِ ظَلَامٌ دَائِمًا وَ لَيْسَتْ مُضِيئَةً أَبَدًا.

٨- عَيِّنِ الْخَطَأَ عَلَى حَسَبِ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ:

- (١) لَا تَمْتَلِكُ الْحَيَوَانَاتُ لُغَةً خَاصَةً لِلتَّكَلُّمِ بَيْنَهَا.
 (٢) الدَّنْبُ عَضُوٌّ يَوْجَدُ فِي الْحَيَوَانَاتِ فَقَطْ وَلَا يَوْجَدُ فِي الْإِنْسَانِ.
 (٣) كَانَتْ الْأَعْشَابُ الطَّبِيبَةَ سَبِيلًا وَحِيدَةً لِلْمَعَالِجَةِ فِي الْقُرُونِ الْمَاضِيَةِ.
 (٤) الزَّبْتُ مَادَّةٌ يَسْتَفِيدُهَا النَّاسُ فِي طَبِخِ الطَّعَامِ.

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنَاسِبُ النَّصَّ (٩ - ١٢):

يَقُولُونَ: النَّاسُ ثَلَاثَةٌ؛ عَاقِلٌ وَ أَحْمَقٌ وَ فَاجِرٌ. فَالْعَاقِلُ طَبِيعَتُهُ الْجِلْمُ وَ خَصَلَتُهُ الرَّأْيُ الْحَسَنُ، وَ الْأَحْمَقُ إِنْ تَكَلَّمَ عَجَلًا وَ أَخْطَأَ، وَ أَمَّا الْفَاجِرُ فَإِنْ اعْتَمَدَتْ عَلَيْهِ خَانَكَ (به تو خیانت می کند) وَ إِنْ جَالَسَتْهُ شَانَكَ (تو را بدنام می کند)؛ وَ يَقُولُونَ أَيْضًا: لِلْعَاقِلِ خِصَالٌ: يَحْلِمُ عَمَّنْ ظَلَمَهُ وَ يَتَوَاضَعُ لِمَنْ هُوَ مِثْلُهُ وَ يَعْتَصِمُ بِاللَّهِ إِذَا وَقَعَتْ فِتْنَةٌ. الْعَاقِلُ يَعْلَمُ أَنَّ الْحَيَاةَ مَكَانٌ مَرُورٌ وَ عُبُورٌ وَ لِهَوٍّ وَ زِينَةٍ وَ أَنَّهُ كِرَاكِبٌ يَجْلِسُ تَحْتَ ظِلِّ (سایه) شَجَرَةٍ ثُمَّ يَتْرُكُهَا وَ يَذْهَبُ. الْعَاقِلُ لَا يَتَّبِعُ هَوَاهُ وَ لَا يُطِيعُ شَهْوَتَهُ لِأَنَّهُ مُضَادٌّ لِلْعَقْلِ، فَالْعَقْلُ صَدِيقٌ حَمِيمٌ وَ الْهَوَى عَدُوٌّ ظَالِمٌ. الْعَقْلُ يَزِيدُ بِكَثْرَةِ التَّجَارِبِ وَ السَّنِّ وَ مَنْ زَادَ عَمْرُهُ نَقَصَتْ قُوَّةُ بَدَنِهِ وَ زَادَتْ قُوَّةُ عَقْلِهِ؛ وَ التَّجْرِبَةُ مِرَاةٌ (آینه) الْعَقْلِ وَ الْعَقْلَةُ ثَمْرَةُ الْجَهْلِ.

٩- بِمِ سَبَّهِ الْكَاتِبِ الْإِنْسَانَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا؟ سَبِّهِ بِ.....

- (١) مَنْ يَرْكَبُ الْفَرَسَ مَرَّةً ثُمَّ يَتْرُكُهُ فِي ظِلِّ شَجَرَةٍ.
 (٢) شَجَرَةٌ لَهَا ظِلٌّ طَوَّلَ النَّهَارِ لَا طَوَّلَ اللَّيْلِ.
 (٣) رَاكِبٌ يَخْتَارُ ظِلَّ شَجَرَةٍ لِمَدَّةٍ قَلِيلَةٍ ثُمَّ يَتْرُكُهَا.
 (٤) طِفْلٌ يَلْعَبُ تَحْتَ ظِلِّ شَجَرَةٍ ثُمَّ يَذْهَبُ.

١٠- عَيِّنِ الْخَطَأَ عَنِ خِصَائِنِ الْعَاقِلِ؟

- (١) لَا يَنْطَلِقُ بِالْخَطَا وَ لَا يَعْجَلُ فِي التَّكَلُّمِ.
 (٢) لَا يَخْتَارُ هَوَى نَفْسِهِ لِأَنَّهُ يُؤْمِنُ أَنَّ الْهَوَى مُضَادٌّ لِلْعَقْلِ.
 (٣) مُتَوَاضِعٌ لِأَمْثَالِهِ وَ حَلِيمٌ أَمَامَ مَنْ ظَلَمَهُ.
 (٤) يَعْتَصِمُ بِحَبْلِ الْعَقْلِ عِنْدَمَا وَقَعَتْ فِتْنَةٌ.

١١- عَيِّنِ الصَّحِيحَ:

- (١) بَعْضُ النَّاسِ يَتَّبِعُونَ هَوَاهُمْ الَّذِي عَدُوٌّ لَهُمْ وَ يَتْرَكُونَ عَقْلَهُمْ الَّذِي صَدِيقُهُمْ.
 (٢) عَلَيْنَا أَلَّا نَعْتَمِدَ عَلَى الْفَاجِرِ لِأَنَّهُ لَيْسَ الْجِلْمُ طَبِيعَتَهُ.
 (٣) قُوَّةُ الْعَقْلِ تَنْقُصُ بِطَوَّلِ الْعَمْرِ وَ قُوَّةُ الْبَدَنِ تَزِيدُ عَلَى عَكْسِهِ.
 (٤) الْأَحْمَقُ هُوَ الَّذِي يَعْلَمُ أَنَّ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا مَكَانٌ لِهَوٍّ وَ لِعِبٍّ وَ زِينَةٍ.

١٢- مَا هِيَ ثَمْرَةُ الْجَهْلِ وَ مِرَاةُ الْعَقْلِ؟

- (١) التَّجْرِبَةُ - الْعَقْلَةُ
 (٢) اتِّبَاعُ الْهَوَى - الدِّينَ
 (٣) الْعَقْلَةُ - التَّجْرِبَةُ
 (٤) الْعِصْيَانُ - الْمَالَ

■ ■ ■ عَيِّنِ الْمُنَاسِبَ فِي الْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (١٣ - ٢٠):

١٣- عَيِّنِ مَا يَشْتَمَلُ عَلَى الْجَمَلَةِ الْاسْمِيَّةِ:

- (١) صَرَخَ أَحَدُهُمْ بَعْتَةً بَعْدَ آدَاءِ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ.
 (٢) نَحْنُ نُسَاعِدُكُمْ لِأَنكُمْ جَرَّحْتُمَا بَدَنَكُمَا.
 (٣) إِعْمَلُوا صَالِحًا فِي حَيَاتِكُمْ لِرِضَايَةِ اللَّهِ تَعَالَى.
 (٤) أَنْظِرْ إِلَى مَا قَالُ وَ لَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالُ!

١٤- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ:

- (١) لَمْ يَكْتَشِفِ الْإِنْسَانُ كُلَّ أَسْرَارِ السَّنَةِ الْإِلَهِيَّةِ: مِنْبَدَأُ
 (٢) فَفِيهِ وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ: خَبَرٌ
 (٣) الْمُسْلِمُونَ يُحَاوِلُونَ أَنْ يُحَقِّقُوا أَهْدَافَهُمْ: فَاعِلٌ
 (٤) هَلْ تُحِبُّ أَنْ يُغْفَرَ لَكَ اللَّهُ دُنُوبَكَ؟: مَفْعُولٌ بِهِ

١٥- عَيِّنِ عِدَدَ الْجَمَلِ فِي الْعِبَارَةِ التَّالِيَةِ: ﴿فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانظُرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ﴾

- (١) اثْنَتَانِ
 (٢) ثَلَاثُ
 (٣) أَرْبَعُ
 (٤) خَمْسُ

١٦- عَيِّنْ عِبْرَةً تَشْتَمِلُ عَلَى الْمَفْعُولِ بِهِ:

- (١) ﴿ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴾
 (٣) يا صديقاتي أهزئوني من جليساتِ السُّوء!

١٧- عَيِّنِ الْخَطَأَ حَسَبَ الْقَوَاعِدِ:

- (١) أَشْكُرُ اللَّهَ بِمَا أَعْطَاكَ مِنَ النِّعَمِ.
 (٣) قَاطِعُ الرَّحِمِ مَنْ لَا يَذْهَبُ لِزِيَارَةِ أَقْرِبَائِهِ.
 (٢) أَمْضَيْتُ أُسْبُوعًا فِي إِحْدَى الْمُدُنِ الشَّمَالِيَّةِ.
 (٤) سُوءُ الْأَدَبِ يَنْزِلُ شَأْنَ الْإِنْسَانِ بَيْنَ الْآخِرِينَ.

١٨- عَيِّنْ مَا يَشْتَمِلُ عَلَى الْجُمْلَةِ الْفَعْلِيَّةِ:

- (١) الْمُدِيرُ طَرَدَ التَّلْمِيزَ الرَّائِبَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ.
 (٣) الْعُلَمَاءُ يَعْتَقِدُونَ أَنَّ لِلْأَلْوَانِ تَأْثِيرًا عَلَى جِسْمِنَا.
 (٢) لَا تَسْأَلِي سُؤَالَ تَعْلِمِينَ جَوَابِهِ؛ هَذَا عَمَلُ قَبِيحٌ.
 (٤) التَّمْثَالُ انْكَسَرَ بَعْدَ أَنْ عَصَفَتْ رِيَّاحٌ شَدِيدَةٌ.

١٩- عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: «قال الأب لأفراد الأسرة: رجاءً إجلبوا بعض الأشياء الضرورية»

- (١) مبتدأ - فاعل - مضاف إليه
 (٢) فاعل - مفعول - صفة
 (٣) فاعل - مضاف إليه - صفة
 (٤) مبتدأ - فاعل - مضاف إليه

٢٠- ما هو الخبر في هذه العبارة؟ «الغواصون الذين ذهبوا إلى أعماق المحيط ليلاً، شاهدوا مئات المصايح الكهربائية.»

- (١) الذين
 (٢) ذهبوا
 (٣) شاهدوا
 (٤) مئات

A series of horizontal dotted lines for writing the answers to the exercises.

پاسخ‌های تشریحی آزمون درس پنجم

۲ ترجمه درست: هنگامی که انسان اشتباهاتش را جبران می‌کند، گویا پل‌هایی برای موفقیت ساخته است، پس احساس پشیمانی نمی‌کند.

۲ ترجمه عبارت سؤال: آیا مردم را به نیکی فرمان می‌دهید و خودتان را فراموش می‌کنید؟

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) برای انسان نیست جز آن چه تلاش نموده است (انسان فقط نتیجه تلاش خود را می‌بیند).

(۲) چرا می‌گویید آن چه را که [خود] انجام نمی‌دهید؟

(۳) آیا پاداش نیکی جز نیکی است؟

(۴) خداوند فقط به اندازه توانایی هرکس به او تکلیف می‌کند.

۳ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) چشم جغد در یک زمان در دو جهت حرکت می‌کند.

(۲) پلیس می‌تواند با کلاغ امنیت را حفظ کند.

(۳) بعضی از حیوانات می‌توانند در خشکی و آب زندگی کنند.

(۴) اعماق اقیانوس همیشه تاریک است و هیچ‌گاه روشن نیست.

۱ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) حیوانات زبان خاصی برای صحبت کردن در میان خود ندارند.

(۲) دم عضوی است که فقط در حیوانات وجود دارد و در انسان وجود ندارد.

(۳) گیاهان دارویی تنها راه معالجه در قرن‌های گذشته بود.

(۴) روغن، ماده‌ای است که مردم در پختن غذا از آن استفاده می‌کنند.

■ متن زیر را به دقت بخوان سپس براساس آن به سؤالات (۹-۱۲) پاسخ بده:

می‌گویند: مردم سه دسته‌اند: عاقل، نادان و فاجر (گناهکار، فاسد). عاقل طبیعتش بردباری و ویژگی‌اش اندیشه نیکو است، و نادان اگر حرف بزند عجله می‌کند و اشتباه می‌کند، و اما فاسد اگر به او اعتماد کنی به تو خیانت می‌کند و اگر با او همنشینی کنی بدنام و رسوایت می‌کند؛ و هم‌چنین می‌گویند: عاقل ویژگی‌هایی دارد: در برابر کسی که به او ستم کرده، بردباری می‌کند، و در برابر مانند خود فروتنی می‌کند و اگر بلا و مصیبتی روی دهد به خدا پناه می‌برد. عاقل می‌داند که دنیا محل عبور و مرور و بازیچه و زینتی است. و او مانند سوارکاری است که زیر سایه درختی می‌نشیند سپس آن را ترک می‌کند و می‌رود. عاقل از هوای نفسش پیروی نمی‌کند و مطیع شهوتش نیست؛ زیرا آن ضد عقل است. چرا که عقل دوستی صمیمی است و هوای نفس دشمنی ستمکار است. عقل با فزونی تجربه‌ها و سن، زیاد می‌شود و هرکس عمرش زیاد شود نیروی بدنش کم می‌شود و نیروی عقلش فزونی می‌یابد؛ و تجربه آینه عقل و غفلت نتیجه جهل و نادانی است.

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا مفهوم مشخص کن (۱-۸):

۱ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۲) در دوره ابن سینا ... استفاده می‌شد ← ابن سینا ... استفاده می‌کرد / عدم

ترجمه ضمیر «ه» در «کتابه» / شرح داده شده است ← شرح داده است

(۳) بیماران ← بیماری‌ها / طب سنتی ← گیاهان دارویی / خاصیت ←

خاصیت‌ها / شرح می‌داد ← شرح داده است [← ترکیب فعل آخر به صورت

«کان + فعل مضارع» نیست و نباید به صورت ماضی استمراری ترجمه شود.]

(۴) بیماران ← بیماری‌ها / گیاه ← گیاهان / استفاده کرده بود ← استفاده

می‌کرد / توضیح داده بود ← توضیح داده است.

۳ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) جهانگردان معلومات ... به راهنما دادند ← جهانگردان به کمک یک

راهنما ... معلومات ... دریافت کردند / از این آثار تحویل دادند ← از آن آثار

گرفتند

(۲) اطلاعات زیادی ← معلومات ارزشمندی / جمع کردند ← دریافت کردند /

سپس ← و

(۴) خوبی ← با ارزشی / تهیه کردند ← دریافت کردند / در حالی‌که ← و /

عکس‌های زیبایی آن آثار را هم به آن چسباندند ← از آن آثار عکس‌های

زیبایی گرفتند

۲ اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) خشم باعث ترشح مواده شیمیایی در بدن می‌شود ← از آثار بد خشم

ترشح مواده شیمیایی در بدن است / و ← که / تپش ← تحریک

(۳) خشم آثار بدی در ترشح مواده شیمیایی بر بدن دارد ← از آثار بد خشم

ترشح مواده شیمیایی در بدن است / تکان می‌دهد ← باعث تحریک قلب /

اعصاب را ضعیف می‌کند ← ضعیف کردن اعصاب می‌شود

(۴) آثاری که خشم روی بدن می‌گذارد بد است ← از آثار بد خشم / از جمله

بالا رفتن ← ترشح / عدم ترجمه «للجسم»

۳ ترجمه درست سایر گزینه‌ها:

(۱) پزشکان هشدار می‌دهند که از روغن گیاهی استفاده کنیم، زیرا روغن

حیوانی به سلامتی آسیب می‌رساند.

(۲) در دریا منطقه‌ای را مشخص کرده‌اند که منطقه خطر نام دارد و رفتن به

آن‌جا غیرمجاز است.

(۴) قیمت طلا در بازار بالا رفته است و مردم نمی‌توانند آن را بخرند، پس

نقره می‌خرند.

۳) المُسْلِمُونَ ← مبتدا است، چون جمله اسمیه است و با همین کلمه شروع شده است.

۳ ﴿فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَبِهُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ﴾
 ۱ ۲ ۳ ۴

۱ در عبارت مذکور، کار روی ضمیر «نا» انجام شده است، پس مفعول است.
 ♦ نکته: ضمائر متصل هرگاه به انتهای فعل متصل شوند، مفعول به هستند. در این سؤال ضمیر «نا» به انتهای فعل «لَا تَجْعَلْ» متصل شده است. در گزینه‌های دیگر مفعول وجود ندارد.

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) خداوندا، ما را همراه قوم ستمکاران قرار نده.
- ۲) این حکایت پنجاه سال پیش اتفاق افتاد.
- ۳) ای دوستان من، از همنشینان بد فرار کنید.
- ۴) برای دنیایت [چنان] کار کن، گویا تا ابد زندگی می‌کنی.

۱ با توجه به این‌که «أَشْكُرُ» فعل امر در صیغه «دوم شخص مفرد مذکر» است، ضمیر «كُ» در «أَعْطَاكَ» با آن تناسب ندارد. ← أعطاك
 ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) خداوند را به خاطر نعمت‌هایی که به تو بخشیده است، سپاسگزاری کن.
- ۲) یک هفته را در یکی از شهرهای شمالی سپری کردم.
- ۳) قطع کننده [صله] رحم کسی است که به دیدن نزدیکانش نمی‌رود.
- ۴) بی‌ادبی مقام انسان را در میان دیگران پایین می‌آورد.

۲ با توجه به این‌که عبارت با فعل «لَا تَسْأَلِي» شروع می‌شود، جمله فعلیه محسوب می‌شود.

جمله‌ها در سایر گزینه‌ها از نوع اسمیه هستند، چون با اسم شروع شده‌اند.

۲ «الْأَبُّ»: فاعل برای فعل «قَالَ» می‌باشد.

«بَعْضٌ»: مفعول برای فعل «إِجْلَبُوا» است.

«الضَّرُورِيَّةُ»: صفت برای «الأشياء» است.

ترجمه عبارت: پدر به افراد خانواده گفت: «لطفاً برخی از چیزهای ضروری را بیاورید.»

۳ همان‌طور که می‌دانیم خبر تکمیل‌کننده مفهوم جمله و رکن اصلی کلام است.

ترجمه عبارت: غواصانی که شب‌هنگام به اعماق اقیانوس رفتند، صدها چراغ برقی مشاهده کردند.

۳ نویسنده، انسان را در زندگی دنیا به چه چیزی تشبیه کرده است؟ آن را تشبیه کرده است به ..... .

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) کسی که یک‌بار سوار بر اسب می‌شود سپس آن را زیر سایه درختی رها می‌کند
  - ۲) درختی که در طول روز سایه دارد نه در طول شب
  - ۳) سوارکاری که سایه درختی را برای مدت کمی انتخاب می‌کند و سپس آن را رها می‌کند
  - ۴) بچهای که زیر سایه درختی بازی می‌کند، سپس می‌رود.
- ۴ گزینه غلط را درباره ویژگی‌های عاقل مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) اشتباه صحبت نمی‌کند و در سخن گفتن عجله نمی‌کند.
- ۲) هوای نفسش را انتخاب نمی‌کند؛ زیرا ایمان دارد هوای نفس ضد عقل است.
- ۳) در برابر امثال خود فروتن و در برابر کسی که به او ظلم کرده بردبار است.
- ۴) وقتی که گرفتاری و مصیبتی روی می‌دهد به ریسمان عقل چنگ می‌زند.

۱ ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) برخی از مردم از هوای نفسشان که دشمنشان است، پیروی می‌کنند و عقلشان را که دوست آن‌ها می‌باشد، رها می‌نمایند.
- ۲) ما نباید به شخص فاسد اعتماد کنیم؛ زیرا صبر، ویژگی و طبیعتش نیست.
- ۳) نیروی عقل با طول عمر کم می‌شود و نیروی بدن برعکس آن زیاد می‌شود.
- ۴) احمق همان کسی است که می‌داند زندگی دنیا محل سرگرمی و بازیچه و زینتی است.

۲ نتیجه نادانی و آینه عقل چیست؟

- ۱) تجربه - غفلت
- ۲) پیروی از هوای نفس - دین
- ۳) غفلت - تجربه
- ۴) نافرمانی - ثروت

■ گزینه مناسب را در جواب سؤال‌های زیر مشخص کن (۱۳-۲۰):

۲ همان‌طور که می‌دانیم جمله اسمیه جمله‌ای است که با اسم شروع می‌شود و جمله فعلیه جمله‌ای است که با فعل شروع می‌شود. با این توضیح «نَحْنُ نُسَاعِدُ...» در گزینه (۲) جمله اسمیه محسوب می‌شود.

۴ «ذَنُوبٌ» مفعول برای فعل «يَغْفِرُ» می‌باشد؛ چون کار روی آن انجام شده است.

ترجمه گزینه (۴): آیا دوست‌داری که خداوند گناهانت را ببخشد؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) الإنسانُ ← فاعل برای فعل «يَكْتَشِفُ» است.
- ۲) واحدٌ ← صفت برای «فقیه» است و چون تکمیل‌کننده مفهوم جمله نیست، پس نمی‌تواند خبر باشد.